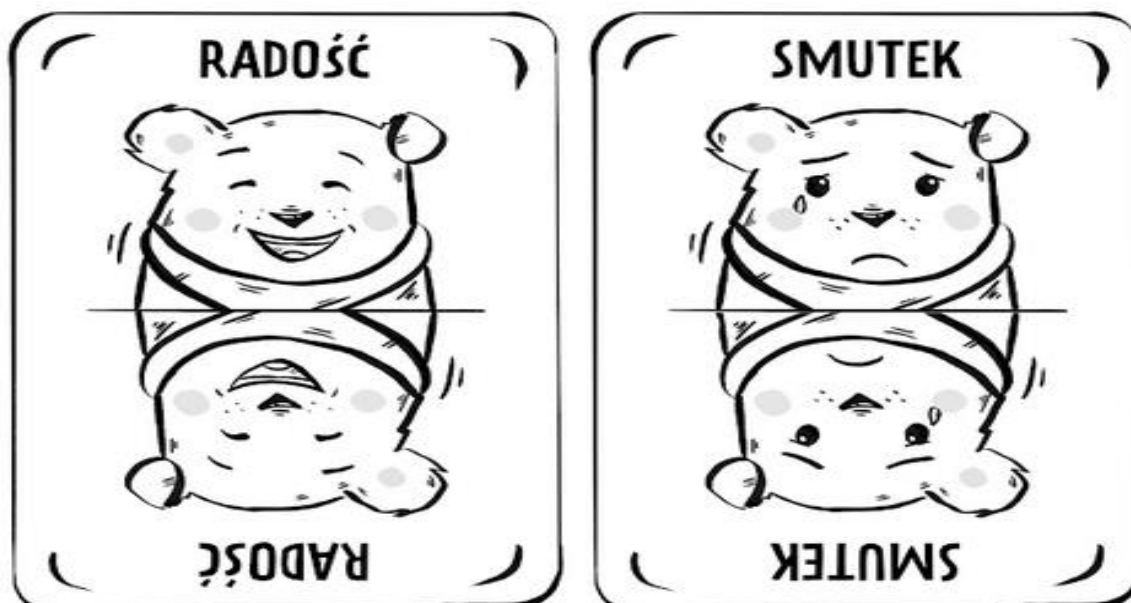


## *Masz te eMOCje!*



**Materiał powstał w ramach umowy o powierzenie grantu  
9/POPO/2024,  
realizowanej w projekcie  
„POPOJUTRZE 3.0 – KSZTAŁCENIE”  
(FERS.05.01-IZ.00-0007/23)**

dr Emilia Aksamit

dr Marta Giziewska



Fundusze Europejskie  
dla Rozwoju Społecznego



Rzeczpospolita  
Polska

Dofinansowane przez  
Unię Europejską



**SENSE**

## Spis treści

Spis treści.....	2
1. Przebieg testowania .....	3
2. Zrealizowane zadania.....	3
3. Osoby testujące – dane demograficzne (testowanie właściwe) .....	5
4. Testowanie – użyte narzędzia.....	7
5. Wyniki testowania .....	7
5.1. Testowanie wstępne: ocena koncepcji graficznych.....	7
5.1.1. Ocena koncepcji graficznych „stworka” przez uczniów klas I-III.....	7
5.1.2. Ocena koncepcji graficznych scenariuszy przez nauczycieli.....	8
5.2. Testowanie właściwe .....	9
5.2.1. Testowanie modelu innowacji w grupie nauczycieli (użytkownicy).....	9
5.2.2. Testowanie modelu innowacji w grupie osób uczących się w klasach I-III (odbiorcy).....	16
5.2.3. Testowanie modelu innowacji w grupie rodziców dzieci uczących się w klasach I-III (odbiorcy) .....	19
5.2.4. Pomiar właściwości psychometrycznych Testu Kompetencji Emocjonalnych (TKE-D) .....	26
5.2.4.1. Ocena sędziów kompetentnych.....	26
5.2.4.2. Pomiar rzetelności i trafności .....	34
Kluczowe wyniki testów z odbiorcami.....	41
Kluczowe wyniki testów z użytkownikami .....	41
6. Wnioski.....	41
7. Wprowadzone zmiany .....	42
Spis tabel.....	43
Spis wykresów .....	43
Spis zdjęć.....	44

## 1. Przebieg testowania

Czas trwania testów

Testowanie rozpoczęliśmy 10.12.2024 r. i zakończyliśmy 16.01. 2025 r. Uczestnikami testów byli:

Testowanie koncepcji graficznych:

- 30 nauczycieli;
- 78 uczniów i uczennic klas I-III.

Testowanie właściwe:

- 3 sędziów kompetentnych;
- 42 uczniów klas I-III, w tym: 22 testowało Test Kompetencji Emocjonalnych (TKE-D); 20 brało udział w lekcji prowadzonej z wykorzystaniem scenariuszy zajęć i testowało lapbooka wraz z wkładami;
- 5 nauczycieli testujących scenariusze zajęć oraz oceniających cały model innowacji;
- 5 rodziców i min. 5 dzieci w domu; testujących zeszyt ćwiczeń rozwojowych *eMOCje w rodzinie!*

**Łącznie przeprowadziłyśmy testy w grupie 120 dzieci w wieku 6-9 lat oraz 43 dorosłych, co łącznie daje 163 osób testujących nasz model innowacji! 😊**

## 2. Zrealizowane zadania

### Wybór i opracowanie narzędzi

Uwzględniając harmonogram działań projektowych oraz realne możliwości poświęcenia czasu, głównie przez rodziców i nauczycieli, zdecydowałyśmy o testowaniu prototypu naszej innowacji *Masz te eMOCje*, posługując się podstawową wersją pre-testu i post-testu ankiety oceniającej prototyp. W pierwszej kolejności poddałyśmy ocenie nauczycieli (N=40) i uczniów (N=78) 3 koncepcje graficzne naszego modelu innowacji. W testowaniu właściwym przeprowadziłyśmy ankiety i wywiady indywidualne z nauczycielami (N=5) i rodzicami (N=5), wywiad grupowy i ankietę ustną z uczniami (N=20) oraz dwie obserwacje uczestniczące. Dokonałyśmy pomiaru właściwości psychometrycznych projektowanego przez nas Testu do Pomiaru Kompetencji Emocjonalnych (TKE-D) wykorzystując metodę oceny sędziów kompetentnych (N=3) oraz metody testowania w grupie dzieci w wieku 6-9 lat (N=23). Opracowałyśmy również kwestionariusz danych osobowych testujących.

### **Rozmowa wstępna (pre-test)**

Przeprowadziliśmy z nauczycielami i rodzicami wywiady wstępne. Stanowiły one zaproszenie do uczestniczenia w testowaniu, a jednocześnie służyły wstępnej diagnozie testujących – jak postrzegają przedstawiony przez nas problem oraz jak sobie z nim obecnie radzą. Zaprosiliśmy do współpracy również dwóch doświadczonych nauczycieli akademickich z Instytutu Nauk Pedagogicznych UMK oraz pedagoga specjalnego specjalizującego się w diagnostyce i terapii, którzy wzięli udział w procedurze oceny naszego testu (TKE-D) jako sędziowie kompetentni.

### **Wywiad po testowaniu (post-test)**

Przeprowadziliśmy wywiady i ankiety z uczniami, rodzicami i nauczycielami. Ankieta dla rodziców i nauczycieli miała formę online. Wywiady z nauczycielami i rodzicami były prowadzone oddzielnie. Wywiad z uczniami miał formę fokusową. Przeprowadziliśmy dwa takie wywiady, po każdej lekcji, podczas której nauczyciel testował przygotowane przez nas scenariusze (Scenariusz I: Podróż w świat eMOCji Scenariusz II: W świecie eMOCji) Ponadto podczas testowania scenariuszy realizowaliśmy obserwację etnograficzną, oceniając motywację uczniów do pracy z lapbookiem, atrakcyjność lapbooka, przebieg lekcji, zrozumiałość treści, atrakcyjność lekcji, sposób prowadzenia przez nauczyciela (jego zaangażowanie, swobodę, komfort i przygotowanie w kontekście scenariuszy). Przeprowadziliśmy pomiar wartości psychometrycznych projektowanego testu (TKE-D) w grupie 23 uczniów klas I-III.

### **Opracowanie wyników testowania**

Ze względu na fakt, że zdecydowaliśmy się prowadzić notatki w trakcie spotkania i zbierać dane w sposób analogowy (wywiady, wywiady fokusowe, obserwacje etnograficzne), konieczne było ich zagregowanie w wersji elektronicznej. Następnie grupowaliśmy zbliżone do siebie stwierdzenia, opinie (mapowanie) i wybrałyśmy najważniejsze z naszej perspektywy wnioski. Przeanalizowaliśmy dane ilościowe z pomiaru ankietowego (online). Ponadto przeprowadziliśmy analizy statystyczne z wykorzystaniem programu JASP, obliczając kluczowe parametry psychometryczne dla naszego testu (rzetelność, trafność, istotność statystyczną, współczynniki korelacji, średnią i odchylenie standardowe).

### 3. Osoby testujące – dane demograficzne (testowanie właściwe)

Tabela 1. Dane demograficzne osób testujących model innowacji Masz tę eMOCje - testowanie właściwe

TESTOWANIE MODELU INNOWACJI Masz tę eMOCje!				
Lp.	Rodzaj użytkownika	Wykształcenie	Mężczyzna	Kobieta
1	Uczeń	Nie dotyczy	X	
2	Uczeń	Nie dotyczy	X	
3	Uczeń	Nie dotyczy	X	
4	Uczeń	Nie dotyczy	X	
5	Uczeń	Nie dotyczy	X	
6	Uczeń	Nie dotyczy	X	
7	Uczeń	Nie dotyczy	X	
8	Uczeń	Nie dotyczy	X	
9	Uczeń	Nie dotyczy	X	
10	Uczeń	Nie dotyczy		X
11	Uczeń	Nie dotyczy		X
12	Uczeń	Nie dotyczy		X
13	Uczeń	Nie dotyczy		X
14	Uczeń	Nie dotyczy		X
15	Uczeń	Nie dotyczy		X
16	Uczeń	Nie dotyczy		X
17	Uczeń	Nie dotyczy		X
18	Uczeń	Nie dotyczy		X
19	Uczeń	Nie dotyczy		X
20	Uczeń	Nie dotyczy		X
21	Nauczyciel	wyższe		X
22	Nauczyciel	wyższe		X
23	Nauczyciel	wyższe		X
24	Nauczyciel	wyższe		X

25	Nauczyciel	wyższe		X
26	Rodzic	wyższe	X	
27	Rodzic	wyższe		X
28	Rodzic	wyższe		X
29	Rodzic	średnie		X
30	Rodzic	średnie		X
<b>POMIAR WARTOŚCI PSYCHOMETRYCZNYCH TESTU KOMPETENCJI EMOCJONALNYCH (TKE-D)</b>				
<b>Lp.</b>	<b>Rodzaj użytkownika</b>	<b>Wykształcenie</b>	<b>Mężczyzna</b>	<b>Kobieta</b>
31	Sędzia kompetentny	Wyższe (dr hab., prof. UMK)		X
32	Sędzia kompetentny	Wyższe (asystent w INP UMK)		X
33	Sędzia kompetentny	Wyższe		X
34	Uczeń	Nie dotyczy	X	
35	Uczeń	Nie dotyczy	X	
36	Uczeń	Nie dotyczy	X	
37	Uczeń	Nie dotyczy	X	
38	Uczeń	Nie dotyczy	X	
39	Uczeń	Nie dotyczy	X	
40	Uczeń	Nie dotyczy	X	
41	Uczeń	Nie dotyczy	X	
42	Uczeń	Nie dotyczy	X	
43	Uczeń	Nie dotyczy	X	
44	Uczeń	Nie dotyczy	X	
45	Uczeń	Nie dotyczy	X	
46	Uczeń	Nie dotyczy		X
47	Uczeń	Nie dotyczy		X
48	Uczeń	Nie dotyczy		X
49	Uczeń	Nie dotyczy		X

50	Uczeń	Nie dotyczy		X
51	Uczeń	Nie dotyczy		X
52	Uczeń	Nie dotyczy		X
53	Uczeń	Nie dotyczy		X
54	Uczeń	Nie dotyczy		X
55	Uczeń	Nie dotyczy		X

#### 4. Testowanie – użyte narzędzia

Do testowania wykorzystaliśmy:

1. Ankiety oceniające koncepcje graficzne (uczniowie, nauczyciele)
2. Kwestionariusz osobowy
3. Scenariusz wywiadu pre test (nauczyciele, rodzice)
4. Scenariusz wywiadu post test (nauczyciele, rodzice)
5. Kwestionariusz wywiadu focusowego dla uczniów (w tym ankieta)
6. Autorska ankieta online dla nauczycieli
7. Autorska ankieta online dla rodziców
8. Ankieta oceniająca pozycje testowe i skale TKE-D dla sędziów kompetentnych
9. Test Kompetencji Emocjonalnych (TKE-D)




#### 5. Wyniki testowania

##### 5.1. Testowanie wstępne: ocena koncepcji graficznych

##### 5.1.1. Ocena koncepcji graficznych „stworka” przez uczniów klas I-III

Przygotowałyśmy we współpracy z graficzką i desingerką Magdaleną Polakowską trzy koncepcje graficzne "stworka", który będzie towarzyszył osobom uczącym się w klasach I-III w podróży po świecie eMOCji i będzie stanowił symbol naszej innowacji. Grafiki były rysowane ręcznie. Dzieci poprzez wybór jednego z trzech stworków, wskazywały swojego faworyta. W badaniu koncepcji graficznej stworka wzięło łącznie udział 78 dzieci (42 chłopców i 36 dziewcząt). W poniższej tabeli zaprezentowałyśmy rozkład głosów dla poszczególnych grafik:

Tabela 2. Stworek - koncepcje graficzne i wyniki wyboru

		
<p><b>30</b></p>	<p><b>20</b></p>	<p><b>28</b></p>

Głosy dzieci były wyrównane, często zastanawiały się one dłużej nad tym, którą propozycję wybrać. Po oddaniu głosu (otoczeniu kółkiem wybranej grafiki) zdarzały się pytania o to, czy mogą pokolorować wybraną postać. Mając na uwadze głosy dzieci do dalszych prac nad modelem innowacji został wybrany stworek z liczbą 30 głosów.

#### 5.1.2. Ocena koncepcji graficznych scenariuszy przez nauczycieli

Poprosiliśmy 30 nauczycieli (3 mężczyzn i 27 kobiet) o ocenę koncepcji graficznych scenariuszy. Wyniki oceny przedstawiliśmy w tabeli poniżej:



Tabela 3. Scenariusze - koncepcje graficzne i wyniki wyboru

7	6	17

Decyzją nauczycieli wybrałyśmy do opracowywania naszych dwóch prototypów innowacji koncepcję, która uzyskała 17 głosów.

## 5.2. Testowanie właściwe

### 5.2.1. Testowanie modelu innowacji w grupie nauczycieli (użytkownicy)

#### Dane demograficzne i doświadczenie osób badanych (N=5)

##### 1. Zajmowane stanowisko

Respondentkami były nauczycielki reprezentujące różne specjalizacje związane z edukacją i wspieraniem rozwoju uczniów. Wśród nich znalazły się dwie nauczycielki edukacji wczesnoszkolnej, psycholożka szkolna, dyrektorka szkoły pełniąca jednocześnie rolę nauczycielki terapeutki zajmującej się prowadzeniem zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne, a także pedagogożka specjalna będąca jednocześnie nauczycielką współorganizującą kształcenie. Taki skład grupy badawczej wskazuje na zróżnicowane doświadczenie zawodowe respondentów oraz ich zaangażowanie w pracę z dziećmi i młodzieżą w różnych obszarach edukacyjnych.

##### 2. Doświadczenie w pracy z uczniami i uczennicami klas 1-3

Badane posiadają zróżnicowane doświadczenie w pracy z uczniami klas 1–3, które waha się od kilku do kilkudziesięciu lat. Jedna z uczestniczek posiada 3-letni staż w edukacji wczesnoszkolnej oraz 7 lat doświadczenia w prowadzeniu zajęć rewalidacyjnych. Kolejna respondentka określił swoje doświadczenie jako kilkuletnie. Jedna osoba pracuje z dziećmi w wieku 6-9 lat od 7 lat, a druga 11 lat. Najdłuższy staż w tej grupie wiekowej wynosi 30 lat. Tak zróżnicowane doświadczenia zawodowe pozwalają na spojrzenie na edukację wczesnoszkolną z różnych perspektyw.

## Wyniki wywiadu i ankiety przeprowadzonych wśród badanych nauczycielek (N=5)

### I. Ocena lapbooka

#### **Ocena elementów wkładek do lapbooka pod kątem użyteczności**

Badane wskazały różnorodne elementy wkładek do lapbooka, które uznały za najbardziej użyteczne w pracy z uczniami. Szczególnie często wymieniano *Plecak na eMOCje* oraz graficznie opracowane twarze stworka prezentujące emocje, które pozwalały uczniom identyfikować i wyrażać swoje emocje w przystępny sposób. Zauważono także przydatność *Palety eMOCji* i *Plecaka na eMOCje* jako narzędzi ułatwiających rozmowy z dziećmi na temat ich przeżyć. Doceniono również konkretne materiały, takie jak karty pracy i scenariusze, które wspierały realizację zajęć.

#### **Trudności zauważone podczas pracy z lapbookiem**

Jedna badana zwróciła uwagę na grafikę, gdzie zastosowanie kratek powodowało, że niektóre elementy, w tym tekst, stawały się niewyraźne lub trudne do zauważenia. Pozostałe osoby nie zgłaszały żadnych trudności, co wskazuje na jego ogólną funkcjonalność i przydatność w praktyce edukacyjnej.

#### **Sugestie badanych, co dodać lub zmodyfikować w lapbooku**

Respondentki wskazały kilka propozycji dotyczących zmian i uzupełnień w lapbooku. Jednym z głównych postulatów było usunięcie kratek, które utrudniały czytelność tekstu i mogły powodować zmęczenie wzroku. Jedna osoba zaproponowała dodanie kolejnych wkładek, co mogłoby jeszcze bardziej wzbogacić zawartość lapbooka. Pojawiła się również sugestia, że wkładka z instrukcją dotyczącą składania plecaka jest zbędna. Jedna osoba uznała, że obecna zawartość lapbooka jest w pełni wystarczająca i nie wymaga zmian.

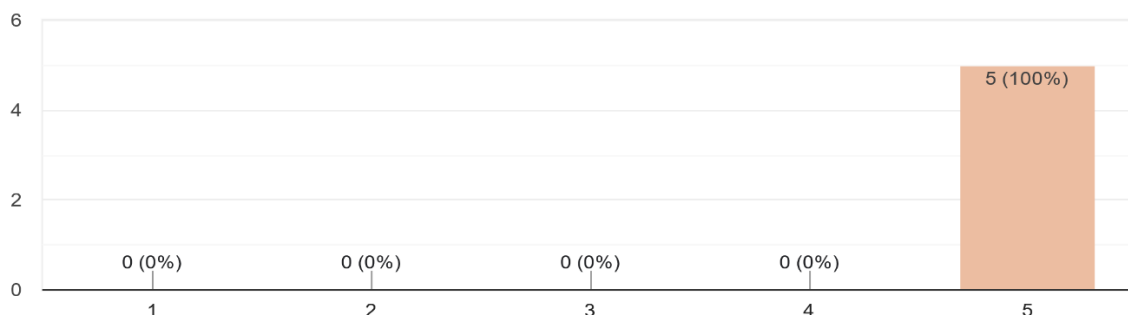
#### **Ocena sposobu wykonania i estetyki lapbooka**

Wyniki wskazują, że wszystkie respondentki (100%) oceniły sposób wykonania i estetykę lapbooka na najwyższym poziomie (5 w skali). Nie odnotowano ocen niższych (1–4). Wyniki świadczą o tym, że estetyka i wykonanie lapbooka spotkały się z bardzo pozytywnym odbiorem.

Wykres 1. Ocena estetyki i wykonania lapbooka przez nauczycieli

Jak ocenia Pani/Pan sposób wykonania i estetykę lapbooka?

5 odpowiedzi



## II. Ocena scenariuszy

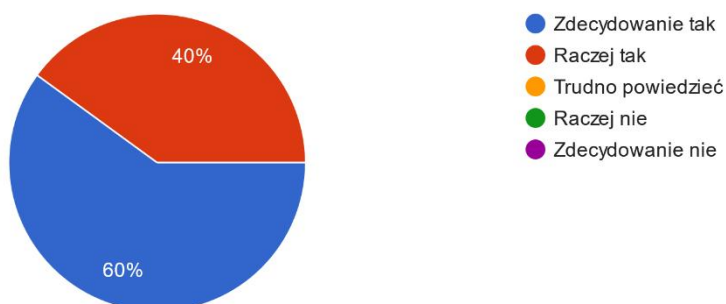
### Jasne i precyzyjne sformułowanie treści scenariuszy

Wykres przedstawia odpowiedzi na pytanie: "Czy treści scenariuszy były jasno i precyzyjnie sformułowane?". Wyniki są następujące: 60% respondentek (3 osoby) wybrało odpowiedź "Zdecydowanie tak", co wskazuje na wysoki poziom zadowolenia z jasności i precyzji scenariuszy. 40% badanych (2 osoby) wskazały odpowiedź "Raczej tak", co również sugeruje pozytywną opinię, choć z pewnymi drobnymi zastrzeżeniami. Nie zanotowano odpowiedzi negatywnych ani neutralnych ("Trudno powiedzieć", "Raczej nie", "Zdecydowanie nie"). Ogólnie, dane wskazują, że większość osób uznaje treści scenariuszy za dobrze sformułowane, choć istnieje przestrzeń do dalszej optymalizacji niektórych elementów.

Wykres 2. Ocena treści scenariuszy pod kątem ich precyzji i zrozumienia w grupie nauczycieli

Czy treści scenariuszy były jasno i precyzyjnie sformułowane?

5 odpowiedzi



### Dobrze zaplanowany czas na realizację scenariuszy

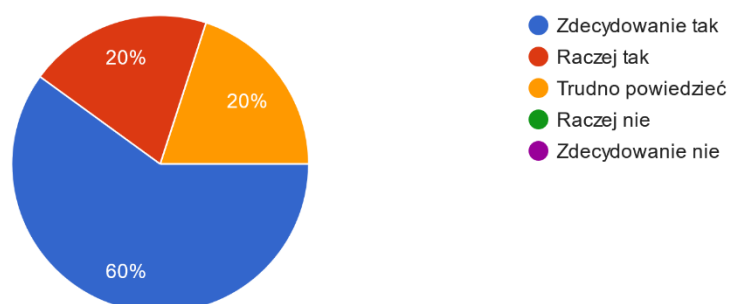
Wykres przedstawia odpowiedzi na pytanie: "Czy czas zaplanowany na realizację scenariuszy był wystarczający?". Uzyskano następujące wyniki: 60% respondentek (3 osoby) wybrało odpowiedź

"Zdecydowanie tak", co oznacza, że większość uznała czas za w pełni wystarczający. 20% badanych (1 osoba) zaznaczyło "Raczej tak", co sugeruje, że czas był w większości adekwatny, choć mogły pojawić się drobne uwagi. Kolejne 20% (1 osoba) wskazało odpowiedź "Trudno powiedzieć", co sugeruje, że czas realizacji mógł być oceniony jako niejednoznaczny. Nie zanotowano odpowiedzi negatywnych ("Raczej nie", "Zdecydowanie nie") na temat wystarczalności czasu. Ogólnie, dane wskazują na dobrą ocenę zaplanowanego czasu, z niewielką przestrzenią na poprawę lub doprecyzowanie harmonogramu.

*Wykres 3. Ocena przez nauczycieli przewidywanego czasu na realizację scenariuszy*

Czy czas zaplanowany na realizację scenariuszy był wystarczający?

5 odpowiedzi



### **Najbardziej efektywne ćwiczenia zaproponowane w scenariuszach**

Badane wskazywały różnorodne ćwiczenia zaproponowane w scenariuszach jako najbardziej efektywne w pracy z uczniami. Szczególnie doceniono zadania związane z tworzeniem, takie jak projektowanie własnej okładki do lapbooka oraz tworzenie własnego *Plecaka na eMOCje* ze szczególnym podkreśleniem indywidualnej pracy każdego ucznia i uczennicy. Według nauczycielek ćwiczenia te budują poczucie sprawczości u dzieci i zachęcają je do eksploracji świata emocji. Efektywne okazały się także aktywności rozwijające umiejętność wyrażania emocji w różny sposób, na przykład przypisywanie emocjom kolorów, co pomaga dzieciom lepiej zrozumieć i wyobrazić sobie ich różnorodność. Dużą wartość edukacyjną miały rozmowy na temat własnych doświadczeń uczniów oraz burza mózgów, podczas której dzieci nazywały emocje i przyporządkowywały je do konkretnych sytuacji z życia codziennego. Wszystkie te ćwiczenia wspierają rozwój kompetencji emocjonalnych i sprzyjają zaangażowaniu uczniów.

### **Sugestie badanych, co warto zmienić, dodać lub usunąć w scenariuszach**

Respondentki wskazały kilka sugestii dotyczących zmian, które mogą usprawnić scenariusze. Jedną z propozycji dotyczy wprowadzenia pracy w grupach oraz wykorzystania dodatkowych materiałów, takich jak karty czy filmy, co mogłoby wzbogacić zajęcia i urozmaicić metody pracy. Zaproponowano także zmianę sposobu prezentacji celów, tak aby były one sformułowane w odniesieniu do ucznia, np. „Uczeń zna, rozumie, potrafi”. W kontekście konkretnych ćwiczeń zasugerowano, aby w pierwszym scenariuszu zamiast zapisywania emocji na tablicy, użyć dużego arkusza papieru, co ułatwi pracę w sytuacji, gdy dzieci siedzą w kole na dywanie. Dwie osoby uznały, że wszystkie zaproponowane

ćwiczenia były dobrze przemyślane i potrzebne, co wskazuje na ich wysoką jakość oraz nie widziały potrzeby wprowadzania żadnych zmian.

### III. Ocena zeszytu ćwiczeń rozwojowych dla rodziców

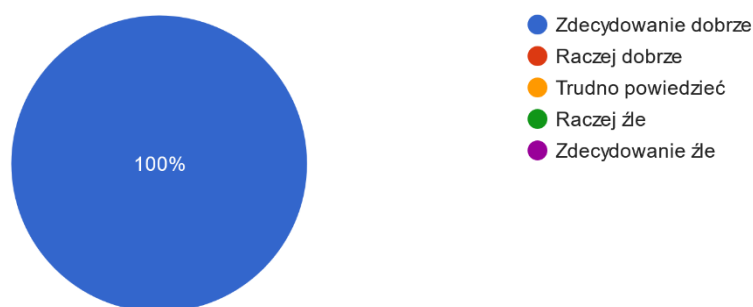
#### Ocena zawartości merytorycznej zeszytu ćwiczeń

Wyniki dotyczące oceny zawartości merytorycznej zeszytu ćwiczeń rozwojowych wskazują, że wszystkie respondenci (100%) uznali go za w pełni adekwatny, wybierając odpowiedź "Zdecydowanie tak". Oznacza to, że wszystkie uczestniczki ankiety wysoko oceniły treści zawarte w opracowanym materiale.

*Wykres 4. Ocena przez nauczycieli zawartości merytorycznej zeszytu ćwiczeń rozwojowych dla rodziców*

Jak ocenia Pani/Pan zawartość merytoryczną zeszytu ćwiczeń?

5 odpowiedzi



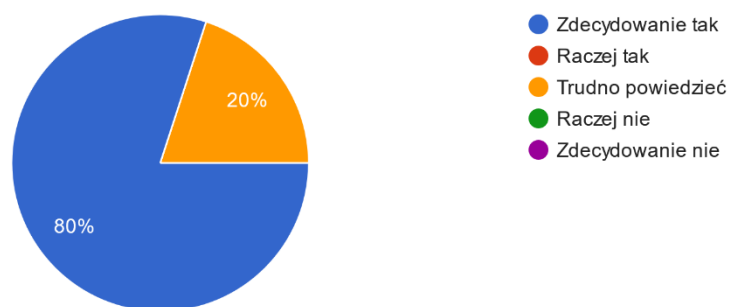
#### Ocena ćwiczeń pod kątem angażowania zarówno dzieci, jak i rodziców

Na podstawie odpowiedzi na pytanie: "Czy uważa Pani/Pan, że ćwiczenia będą angażujące zarówno dla dzieci, jak i rodziców?" wynika, że większość respondentek (80%, czyli 4 osoby) zdecydowanie uważa, że ćwiczenia będą angażujące. Pozostałe 20% uczestniczek (1 osoba) zaznaczyło odpowiedź "Trudno powiedzieć", co może wskazywać na pewne wątpliwości lub brak wystarczających informacji do oceny. Brak odpowiedzi negatywnych sugeruje ogólnie pozytywne postrzeganie atrakcyjności ćwiczeń.

Wykres 5. Ocena zaangażowania dzieci we wspólne działanie z rodzicem za pomocą zeszytu

Czy uważa Pani/Pan, że ćwiczenia będą angażujące zarówno dla dzieci, jak i rodziców?

5 odpowiedzi



#### Ocena elementów zeszytu, które według badanych mogą się szczególnie sprawdzić w pracy rodzic-dziecko

Respondentki wskazały kilka elementów zeszytu, które mogą być szczególnie użyteczne w pracy rodzic-dziecko. Szczególnie doceniono konkretne i krótkie wskazówki pomagające rodzicom wspierać dzieci w rozwoju emocjonalnym. Zeszyt ćwiczeń rozwojowych został uznany za narzędzie ułatwiające rozmowy na temat emocji w rodzinie, co sprzyja oswojeniu tego tematu oraz integracji działań szkoły i rodziny w rozwijaniu kompetencji emocjonalnych dzieci. Badane podkreślały również znaczenie podawania przykładów z życia rodzica, co może pomóc w lepszym zrozumieniu i odniesieniu omawianych zagadnień do codziennych sytuacji. Zeszyt został również postrzegany jako wsparcie w budowaniu przestrzeni do rozmów o emocjach, dzięki czemu temat ten staje się bardziej dostępny i naturalny w środowisku rodzinnym.

#### Sugestie badanych, jakie zmiany lub uzupełnienia wprowadzić w zeszycie ćwiczeń

Dwie osoby sugerują poprawę przejrzystości materiałów poprzez usunięcie kratek, które mogą utrudniać czytelność. Dbłość o bardziej czytelny i estetyczny układ wizualny mogłaby jeszcze bardziej zwiększyć użyteczność zeszytu. Pozostałe osoby nie zgłaszały żadnych uwag, co świadczy o jego funkcjonalności i odpowiednim dopasowaniu do potrzeb użytkowników.

#### IV. Ogólna ocena i rekomendacje

##### Elementy, które najbardziej podobały się podczas pracy z testowanymi materiałami

Badane zwróciły uwagę na kilka elementów, które szczególnie przypadły im do gustu w pracy z testowanymi materiałami. Zauważono dużą wartość jasnych, czytelnych i krótkich instrukcji oraz rubryki „pomysł, dobra rada”, które ułatwiają zastosowanie materiałów w praktyce. Doceniono także interesujące materiały, które są łatwe do wdrożenia zarówno w pracy z całą klasą, jak i indywidualnie z dzieckiem, a także pomocne wskazówki i naprowadzenia na inny sposób wykorzystania zadania. Wysoko oceniono podejmowanie trudnych tematów związanych z emocjami, które mogą być wyzwaniem, szczególnie dla uczniów. Nauczycielki zwróciły także uwagę na przejrzystość materiałów oraz ich dostosowanie do możliwości dzieci, co sprawia, że są one bardziej przystępne i efektywne w pracy edukacyjnej.

### Elementy, które najmniej podobały się podczas pracy z testowanymi materiałami

Dwie osoby wymieniły to w krótkę w zeszycie ćwiczeń rozwojowych dla rodziny, które utrudniało czytelność treści. Pozostałe respondentki nie zgłosiły żadnych uwag, uznając materiał za satysfakcjonujący.

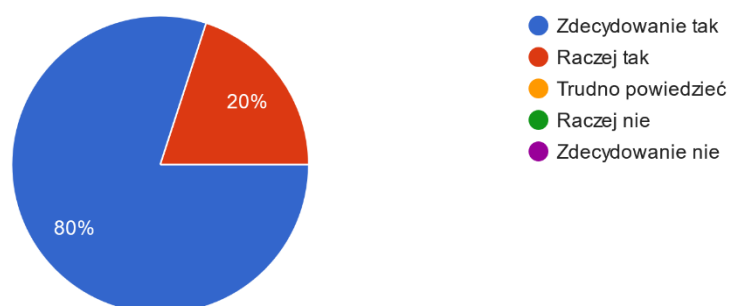
### Ocena testowanych materiałów pod kątem wspierania rozwoju kompetencji emocjonalnych uczniów

Na pytanie: "Czy testowane materiały przyczyniły się do rozwoju kompetencji emocjonalnych uczniów?" większość respondentek (80%, czyli 4 osoby) odpowiedziała "Zdecydowanie tak", co wskazuje na wysoką skuteczność materiałów w rozwijaniu kompetencji emocjonalnych. Pozostałe 20% uczestniczek (1 osoba) wybrało odpowiedź "Raczej tak", co również potwierdza pozytywny wpływ materiałów, choć z drobnymi zastrzeżeniami. Brak odpowiedzi negatywnych świadczy o ogólnym uznaniu efektywności materiałów w osiąganiu założonych celów edukacyjnych.

Wykres 6. Ocena przydatności modelu Masz tę eMOCje w procesie rozwoju kompetencji emocjonalnych uczniów klas I-III

Czy testowane materiały przyczyniły się do rozwoju kompetencji emocjonalnych uczniów?

5 odpowiedzi



### Gotowość do polecenia testowanych materiałów innym nauczycielom oraz jej uzasadnienie

Wszystkie respondentki jednomyślnie wyraziły chęć polecenia testowanych materiałów innym nauczycielom, podkreślając ich liczne zalety. Wskazano, że materiały są przejrzyste i estetycznie opracowane, a ich szata graficzna jest atrakcyjna oraz nie jest przesadnie skomplikowana. Doceniono dobrze przygotowane instruktaże do pracy zarówno na zajęciach, jak i w domu, a także klarowny, rzeczowy i merytoryczny sposób przekazywania treści, dostosowany do uczniów, w tym tych z trudnościami (specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) w rozumieniu poleceń czy czytaniu. Zauważono, że materiały integrują działania rodziny i szkoły w rozwijaniu kompetencji emocjonalnych dzieci, co czyni je wyjątkowymi i cennymi, ponieważ nie istnieją takie materiały. Podkreślono również ich praktyczną użyteczność, szczególnie w kontekście inicjowania rozmów o emocjach, co bywa trudnym zadaniem. Badane uznały, że dobrze przemyślane materiały wspierają nauczycieli w realizacji ważnych tematów związanych z emocjami, dzięki czemu są one wartościowym narzędziem w edukacji.

### Wskazówki lub uwagi przekazane autorkom innowacji

Autorki uzyskały cenne wskazówki i uwagi od badanych. Brzmiały one następująco: „Aby stworzyły innowację dotyczącą kształtowania kompetencji emocjonalnych dla starszych uczniów”, co wskazuje na zapotrzebowanie na podobne materiały dostosowane do starszych grup wiekowych; czy równie ważne „Myśleć o celach lekcji w kierunku rozwoju kompetencji ucznia, w tym kompetencji emocjonalnych. Tak żeby sformułowane cele były z tym spójne”, co podkreśla znaczenie precyzyjnego dopasowania celów zajęć do zamierzonych rezultatów edukacyjnych. Pozostałe odpowiedzi wyrażały pełne zadowolenie z materiałów i uznanie dla pracy autorek. Respondentki napisały m.in.: „Wszystko było super, oby tak dalej” oraz „Świetna robota. Tak dalej :)”. Jedna osoba nie zgłosiła żadnych uwag.

Powyższe analizy pozwalają stwierdzić, że osiągnięto wskaźnik 1:

**Wskaźnik:** Minimum 80% testujących nauczycieli oceni pozytywnie innowację i potwierdzi gotowość do jej stosowania

**Grupa docelowa:** 5 nauczycieli pracujących w szkole podstawowej z uczniami klas I-III

**Narzędzia:** Scenariusz wywiadu pre test; Scenariusz wywiadu post test; Autorska ankieta online dla nauczycieli

**Metoda:** metoda wywiadu indywidualnego częściowo kierowanego, ankieta

**Kryterium sukcesu:** min. 4 z 5 testujących i oceniających model innowacji nauczycieli pozytywnie ją oceni i wyrazi gotowość do jej używania

#### 5.2.2. Testowanie modelu innowacji w grupie osób uczących się w klasach I-III (odbiorcy)

##### Wyniki obserwacji uczestniczącej, wywiadów focusowych i ankiety w grupie uczniów klasy III (N=20)

Testując model innowacji wśród 20 uczniów klasy III prowadziliśmy obserwacje uczestniczącą oraz wywiady fokusowe w ramach prowadzonych przez nauczyciela lekcji z wykorzystaniem naszych scenariuszy oraz po lekcjach pytając uczniów o ich ocenę zarówno lapbooka, treści zajęć, gotowości do udziału w kolejnych zajęciach o tej emocji razem ze „stworkiem”, ocenę swojej motywacji podczas lekcji i samopoczucia.

##### Atmosfera podczas lekcji

Z przeprowadzonych badań wynika, że uczniowie podczas lekcji pracowali z bardzo wysoką motywacją. Byli zainteresowani podejmowaną tematyką emocji, chętnie się zgłaszali odpowiadając na zadawane przez nauczyciela pytania oraz z dużą otwartością dzielili się własnymi doświadczeniami w obszarze przeżywania różnych emocji. Nauczyciel, który bardzo dobrze zna zespół klasowy, również odnosił zaproponowane w scenariuszach treści do faktów z życia klasy. Podczas lekcji panowała swobodna atmosfera. Rozmowy na temat emocji pozwoliły odejść trochę od bieżącego toku nauki, co było bardzo pozytywnie ocenione przez dzieci. W grupie znajdowali się uczniowie w spectrum autyzmu. Podczas obserwacji zauważyliśmy, że praca z lapbookiem nie sprawia im większego problemu. W rozmowach z nami, kiedy pytaliśmy czy zadania, które wykonują są dla nich ciekawe i zrozumiałe



usłyszałyśmy pozytywną odpowiedź. Żadne z dzieci podczas obserwacji nie wykazywało oznak wycofania, zmęczenia, znudzenia. Nauczyciel, który dobrze zna klasę dostosowywał tempo pracy do możliwości całego zespołu, co również sprzyjało pozytywnej atmosferze podczas lekcji.

### **Praca z okładką lapbooka**

Dzieci chętnie włączały się w pracę nad okładką. Były zadowolone z tego, że każdy ma swojego lapbooka i może go wykonać, jak chce. Nie miały problemu z nazywaniem stworka, pokolorowaniem jego postaci oraz dodaniem „siebie” w formie graficznej na okładce lapbooka. Uczniowie byli zadowoleni, że mają dowolność kolorów, nazwy stworka, techniki. Wspólne ozdabianie klasowego pudełka na lapbooki było dobrym zwieńczeniem pracy z dziećmi i również pozwoliło uruchomić procesy grupowe w zespole klasowym. Dzieci podczas lekcji dopytywały, kiedy odbędą się kolejne zajęcia z lapbookiem i stworkiem.

### **Praca z paletą emocji**

Od początku lekcji uczniowie wykazywali dużą ekscytację związaną z kolejnymi zadaniami w obszarze emocji, ale przede wszystkim z pracą nad lapbookiem w towarzystwie ich spersonalizowanych już stworków. Podczas pracy z paletą emocji dzieci chętnie personalizowały swoje odczuwanie emocji poprzez kolory. Każde dziecko indywidualnie decydowało jakiej emocji będzie odpowiadał wybrany przez nie kolor. Podczas wykonywania tego zadania dzieci między sobą toczyły swobodne rozmowy, chwaliły wzajemnie wyniki swojej pracy, użyczały sobie materiały biurowe (kredki, mazaki, farbki). Dużym atutem było to, że uczniowie mogli wykorzystać każde miejsce w sali. Jedni zdecydowali się pracować przy ławkach w wybranej przez siebie konfiguracji inni znaleźli kącik do pracy na podłodze. Zadanie było zrozumiałe dla uczniów. Nie sprawiało im trudności. Obserwowani uczniowie pracowali z wysoką motywacją i zaangażowaniem.

### **Praca z plecakiem na emocje**

Dzieci chętnie wzięły udział w drugim zadaniu, które dotyczyło przygotowania plecaka na emocje. Uczniowie otrzymali instrukcje przygotowania plecaka oraz szablon do jego wycięcia. Większość dzieci podkreśliła, że instrukcja nie jest aż tak bardzo potrzebna, bo szablon jest intuicyjny i od razu wiadomo co trzeba zrobić. Opracowanie graficzne plecaka na emocje było dla dzieci atrakcyjne i również pozwalało na rozbudzenie kreatywności. Uczniowie pracowali z dobrą motywacją. Często po wykonaniu zadania podkreślali, że są z siebie zadowoleni, a zadaniem im się podobało.

### **Ocena modelu innowacji i gotowość do udziału w kolejnych lekcjach o tematyce emocji**

Po zajęciach prowadziłyśmy z uczniami wywiady focusowe, pytając o ich ogólną ocenę zajęć (mocne i słabe strony zajęć) oraz o ich motywację do dalszego udziału w pracy z lapbookiem. Dzieci wskazywały, że podczas lekcji czuły się swobodnie „*mogłam być sobą*”. Praca z lapbookiem była dla badanych uczniów ciekawym i pozytywnym doświadczeniem. Pojawił się komentarz, że „jest to pierwsza lekcja od trzech lat, gdzie nie ma dobrych i złych odpowiedzi”. Część uczniów wskazała, że można by zrezygnować z instrukcji do lapbooka. Poza tym nie zostały wymienione inne słabe strony proponowanych działań. Wszystkie dzieci pozytywnie oceniły lekcje, lapbooka i poruszane treści oraz wszystkie wyraziły gotowość do udziału w kolejnych lekcjach o emocjach z wykorzystaniem lapbooka i stworka.

Powyższe analizy pozwalają stwierdzić, że osiągnięto wskaźnik 2:

**Wskaźnik:** Minimum 70% testujących uczniów oceni pozytywnie innowację i potwierdzi gotowość do jej stosowania

**Grupa docelowa:** 20 uczniów klas I-III

**Narzędzia:** Kwestionariusz wywiadu focusowego dla uczniów (w tym ankieta)

**Metoda:** metoda wywiadu focusowego, obserwacja uczestnicząca, ustna ankieta ewaluacyjna

**Kryterium sukcesu:** min. 14 uczniów oceni pozytywnie innowację i potwierdzi gotowość do jej stosowania.

*Zdjęcie 1. Kolaż z zajęć przeprowadzonych w grupie 20 uczniów klasy III*



Zdjęcie 2. Zdjęcie 1 Kolaż z zajęć przeprowadzonych w grupie 20 uczniów klasy III



### 5.2.3. Testowanie modelu innowacji w grupie rodziców dzieci uczących się w klasach I-III (odbiorcy) Wnioski z ankiety i wywiadów

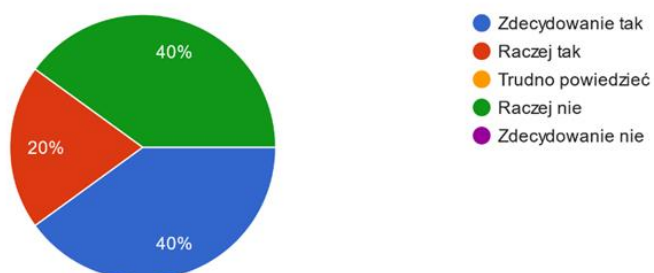
#### Wyniki ankiet i wywiadów indywidualnych z rodzicami (N=5)

Poniżej zaprezentowane zostały wykresy z pomiaru ankietowego z krótkimi komentarzami.

Wykres 7. Ocena opracowania graficznego zeszytu

Czy ogólna prezentacja zeszytu (grafika, układ, czcionka) była dla Ciebie atrakcyjna i czytelna?

5 odpowiedzi

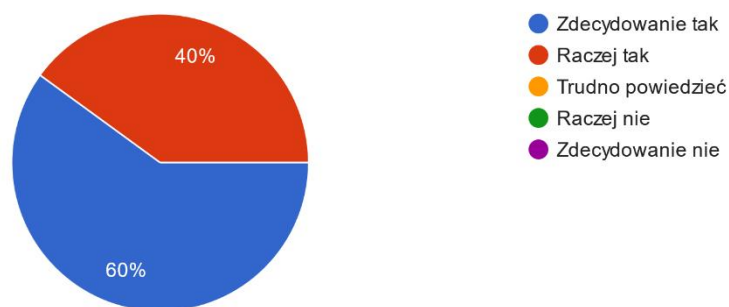


3 rodziców pozytywnie oceniło oprawę graficzną (60%). Pozostali wskazali, że oprawa graficzna jest raczej nieczytelna (N=2).

Wykres 8. Ocena celów zeszytu oraz sposobu ich wyjaśnienia

Czy cele zeszytu są jasno wyjaśnione i zrozumiałe?

5 odpowiedzi

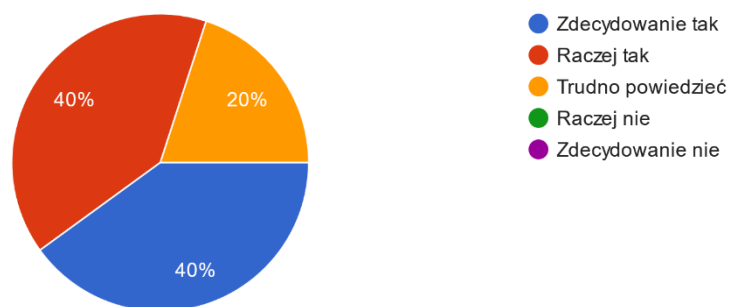


Wszyscy badani rodzice odpowiedzieli, że cele zeszytu są dla nich jasne. Jedni podkreślili, że zdecydowanie tak jest (N=3) inni, że raczej tak jest (N=2).

Wykres 9. Ocena oczekiwań rodziców

Czy zeszyt jest zgodny z Twoimi oczekiwaniami dotyczącymi wsparcia emocjonalnego dziecka?

5 odpowiedzi



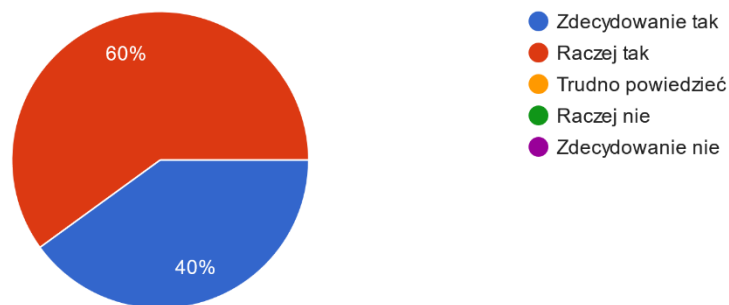
Zdecydowana większość rodziców podkreśliła, że zeszyt spełnił ich oczekiwania w obszarze wsparcia emocjonalnego dziecka (N=4). 1 rodzic ocenił, że trudno mu odpowiedzieć na to pytanie.



Wykres 10. Zrozumiałość ćwiczeń przez rodzica i dziecko

Czy ćwiczenie były zrozumiałe dla Ciebie i Twojego dziecka?

5 odpowiedzi

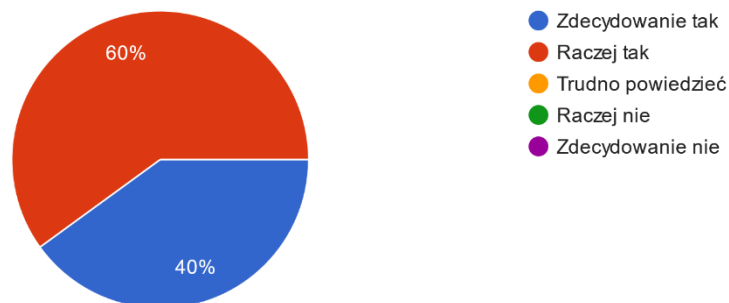


Wszyscy badani rodzice (N=5) stwierdzili, że ćwiczenie dotyczące wspólnej podróży w świat emocji było zrozumiałe zarówno dla nich jak i dla ich dzieci/dziecka.

Wykres 11. Ocena zaangażowania dziecka w wykonywane ćwiczenie

Czy Twoje dziecko było zaangażowane podczas wykonywania ćwiczeń?

5 odpowiedzi

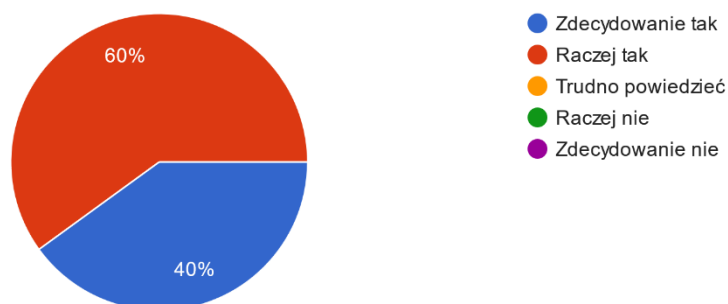


Wszyscy badani rodzice ocenili, że ich dzieci były zaangażowane w wykonywane ćwiczenia (N=5).

Wykres 12. Ocena wskazówek dot. wykonania ćwiczeń

Czy wskazówki dotyczące wykonania ćwiczeń były wystarczająco szczegółowe?

5 odpowiedzi

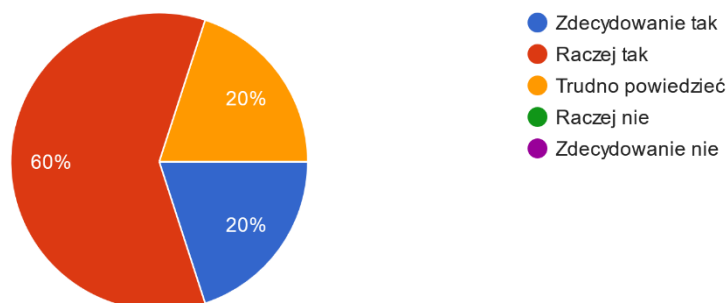


Wszyscy badani rodzice (N=5) wskazali, że wskazówki dot. wykonania ćwiczeń były dla nich wystarczające.

Wykres 13. Ocena przydatności ćwiczenia do podejmowania rozmów na tematy emocjonalne

Czy ćwiczenia umożliwiły Wam wspólne rozmowy na tematy emocjonalne?

5 odpowiedzi

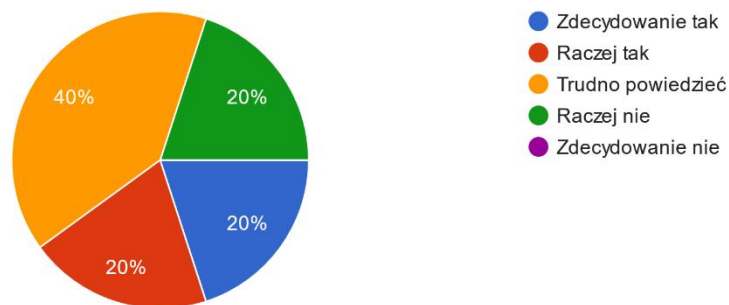


Badani rodzice w większości (N=4) ocenili, że testowane ćwiczenie umożliwiło im prowadzenie rozmowy o emocjach z dzieckiem. Jeden rodzic przyznał, że trudno mu odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 14. Ocena materiałów dodatkowych, w tym dziennika refleksji

Czy materiały dodatkowe, takie jak dziennik refleksji, były pomocne?

5 odpowiedzi

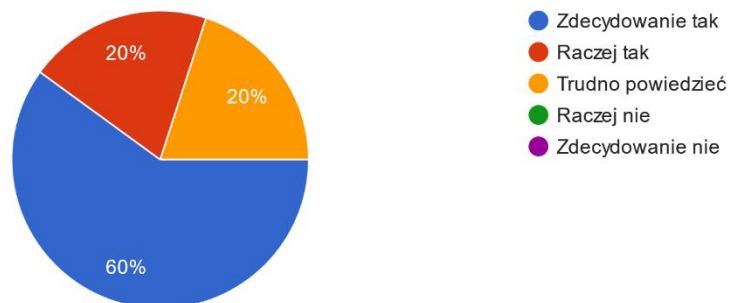


2 rodziców uznało, że dziennik refleksji był pomocny, 2 nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie a 1 rodzic ocenił, że dziennik refleksji mu się raczej nie przydał.

Wykres 15. Ocena zaproponowanego rozwiązania: Zeszytu ćwiczeń rozwojowych

Czy pozytywnie ocenia Pani/Pan proponowane rozwiązanie?

5 odpowiedzi

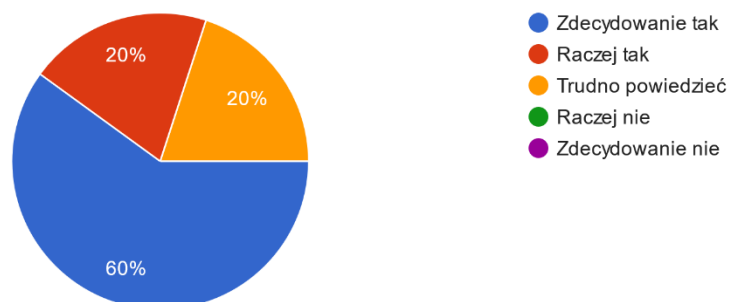


80% badanych rodziców (N=4) pozytywnie ocenia proponowane rozwiązanie. 1 rodzic nie potrafił odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 16. Ocena gotowości do polecenia rozwiązania przez rodziców

Czy polecił(a)byś ten zeszyt innym rodzicom (po wprowadzeniu proponowanych przez Ciebie zmian)?

5 odpowiedzi

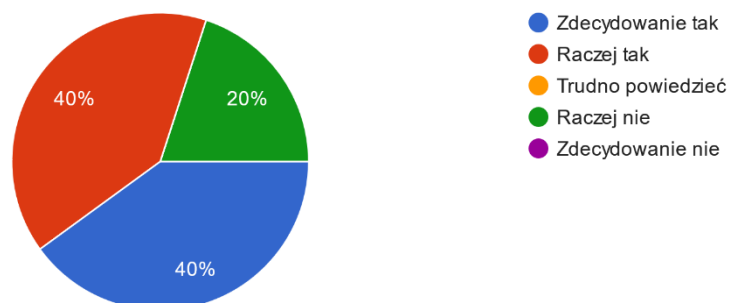


Zdecydowana większość rodziców, bo aż 80 % (N=4) poleciłaby zeszyt ćwiczeń rozwojowych innym. 1 rodzic nie potrafił odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 17. Ocena gotowości do korzystania z podobnych materiałów w przyszłości w grupie rodziców

Czy chciałbyś/aś korzystać z podobnych materiałów w przyszłości?

5 odpowiedzi



Zdecydowana większość rodziców tj. 80% (N=4) wskazała, że chciałaby korzystać z podobnych materiałów w przyszłości. 1 rodzic (20 %) określił, że raczej nie miałby takiej ochoty.

### Reakcje dziecka na wykonywane ćwiczenia

Większość rodziców zauważyła pozytywne reakcje dzieci na wykonywane ćwiczenia, co wskazuje na dużą atrakcyjność i skuteczność zeszytu w angażowaniu najmłodszych. Rodzice podczas wywiadu opisywali różne poziomy zainteresowania, od umiarkowanego po bardzo aktywne zaangażowanie. Dzieci chętnie uczestniczyły w rozmowach i zadaniach, zadawały pytania, a niektóre z nich przeżywały emocje w odpowiedzi na poruszane przez ich rodziców historie (np. smutek). Pojawiły się także bardziej neutralne reakcje, że zaangażowanie dzieci w wykonanie zadania nie było jednakowe, a zależało od ich indywidualnych preferencji i stanów emocjonalnych.



### **Przydatność zeszytu w budowaniu relacji z dzieckiem**

Zeszyt został przez badanych rodziców bardzo dobrze oceniony jako narzędzie wspierające budowanie więzi rodzinnych. Rodzice podkreślali, że zeszyt zachęca do rozmowy, inspirowanie, wyjaśnianie celów zadań i wzbudza emocje, co czyni go skutecznym przewodnikiem w komunikacji z dzieckiem. Niektórzy badani zwrócili uwagę na trudność w przywoływaniu swoich wspomnień z dzieciństwa w porównaniu do aktualnych doświadczeń dziecka. Zeszyt okazał się szczególnie użyteczny w inicjowaniu rozmów na tematy związane z konkretnymi emocjami omawianymi w ćwiczeniu, choć podkreślono, że rozmowy te są łatwiejsze, gdy dziecko przeżywa te emocje w danym momencie.

### **Trudności i przeszkody w korzystaniu z zeszytu**

Ogólnie zeszyt oceniono jako dobrze zaprojektowany. Pewne trudności pojawiły się przy zadaniach wymagających retrospekcji z dzieciństwa rodzica, co dla niektórych dorosłych było wyzwaniem. Rodzice wymieniali również uwagi dotyczące grafiki zeszytu – wyraziste kratki na stronach obniżały czytelność tekstu. Niektórzy badani zauważyli, że atmosfera bardziej swobodna (np. podczas zabawy czy spaceru) sprzyjałaby rozmowom w większym stopniu niż formalne siedzenie przy zeszycie.

### **Badani rodzice wskazali kilka potencjalnych usprawnień:**

- Dodanie opowiadań lub przykładów związanych z emocjami, które mogłyby stanowić punkt wyjścia do rozmowy z dzieckiem.
- Wprowadzenie ćwiczeń, które można by wykonać „na gorąco”, w momencie, gdy dziecko rzeczywiście przeżywa emocje.
- Korekta oprawy graficznej (np. zmniejszenie intensywności kratki na stronach lub ich usunięcie).

### **Rekomendacje i opinie na temat polecenia zeszytu**

Zdecydowana większość badanych poleciłaby zeszyt innym rodzicom, podkreślając jego wartość w budowaniu relacji z dzieckiem. Rodzice doceniali, że zeszyt sprzyja wspólnemu spędzaniu czasu z dzieckiem i rozmowom o emocjach, co jest kluczowe dla budowania więzi rodzinnych. Zeszyt został uznany przez badanych rodziców, za skuteczne narzędzie wspierające świadomość emocji dziecka i rodzica.

### **Podsumowanie**

Zeszyt stanowi efektywne narzędzie wspierające budowanie relacji między rodzicem a dzieckiem, szczególnie w obszarze kompetencji emocjonalnych. Dzięki dobrze przygotowanym materiałom i celowym zadaniom pomaga w inicjowaniu głębszych rozmów i refleksji. Wprowadzenie kilku usprawnień, takich jak dodatkowe materiały i bardziej czytelne opracowanie graficzne, mogłoby jeszcze bardziej zwiększyć jego atrakcyjność i użyteczność.

Powyższe analizy pozwalają stwierdzić, że osiągnięto wskaźnik 3:

**Wskaźnik:** Minimum 80% testujących rodziców oceni pozytywnie innowację i potwierdzi gotowość do jej stosowania

**Grupa docelowa:** 5 rodziców dzieci w wieku 6-9 lat, uczniów klas I-III

**Narzędzia:** Scenariusz wywiadu pre test; Scenariusz wywiadu post test; Autorska ankieta online dla rodziców

**Metoda:** metoda wywiadu indywidualnego częściowo kierowanego, ankieta

**Kryterium sukcesu:** min. 4 z 5 testujących i oceniających model innowacji nauczycieli pozytywnie ją oceni i wyrazi gotowość do jej używania

#### 5.2.4. Pomiar właściwości psychometrycznych Testu Kompetencji Emocjonalnych (TKE-D)

##### 5.2.4.1. Ocena sędziów kompetentnych

###### Wyniki oceny sędziów kompetentnych (N=3)

W pierwszej kolejności przeprowadziłyśmy ocenę struktury TKE-D przez sędziów kompetentnych (N=3), wśród których znalazła się dr hab. Agnieszka Hamerlińska, prof. UMK (Pedagog, logopeda, psycholog), mgr Lucyna Śmieszek-Formela (były nauczyciel wychowania przedszkolnego, nauczyciel akademicki, wieloletnie doświadczenie w pracy z dziećmi w wieku 6-9 lat) oraz Sylwię Pasińską (Nauczyciel współorganizujący, pedagog specjalny, terapeuta i diagnosta). Ocena ta obejmowała 3 etapy:

Etap I – ocena zamkniętych pytań testowych

Etap II – ocena propozycji pytań/zadań (do zilustrowania przez grafika)

Etap III – ocena skali

Ocena została przeprowadzona na skali 5-cio stopniowej, gdzie 1 oznacza, że dana pozycja/skala w ogóle nie pasuje do testu, a 5 oznacza, że pasuje idealnie. Każda propozycja mogła otrzymać max 15 punktów i min. 3. Poniższe tabele, zgodnie z przyjętymi etapami, prezentują wyniki oceny sędziów kompetentnych.

###### Etap I – ocena zamkniętych pytań testowych

Poniżej zaprezentowane zostały wyniki oceny sędziów kompetentnych w zakresie pytań testowych.

Tabela 4. Pytania testowe: Rozpoznawanie swoich emocji i mówienie o nich

Lp.	Pytania testowe	Suma ocen sędziów
	Obszar: Rozpoznawanie swoich emocji i mówienie o nich	

		kompetentnych (N=3)
1.	<b>Kiedy jestem smutna/y, to potrafię powiedzieć czemu tak się czuję.</b>	11
2.	Kiedy czuję złość, to potrafię powiedzieć o tym innym, np. rodzicom, koledze, nauczycielowi.	10
3.	<b>Kiedy jestem wesoły/wesoła, łatwo mi to powiedzieć innym.</b>	11
4.	Kiedy coś sprawia mi trudność proszę innych o pomoc.	10
5.	<b>Kiedy nie wiem, co czuję, jest mi trudno powiedzieć to innym. (odwrócone pytanie)</b>	13
6.	Gdy coś mnie bardzo cieszy, potrafię podzielić się tym z innymi.	10
7.	<b>Kiedy nie jestem pewien/pewna, co czuję, próbuję to nazwać.</b>	12
8.	<b>Kiedy czuję radość, łatwo mi powiedzieć, co mnie ucieszyło.</b>	12
9.	Kiedy coś mnie smuci, staram się znaleźć powód mojego smutku.	11
10.	<b>Potrafię opowiedzieć o swoich uczuciach w rozmowie z nauczycielem.</b>	13
11.	Kiedy nie wiem, jak opisać swoje emocje, proszę o pomoc innych.	7
12.	Kiedy jestem zaskoczony/zaskoczona, trudno mi powiedzieć, co czuję. (odwrócone pytanie)	9
13.	Kiedy jestem zdenerwowany/zdenerwowana, staram się zrozumieć, co wywołało to uczucie.	9
14.	<b>Potrafię powiedzieć innym, kiedy jestem z siebie dumny/dumna.</b>	11
15.	Kiedy odczuwam strach, potrafię opisać, co mnie przestraszyło.	10
16.	<b>Kiedy jestem zaskoczony/zaskoczona, trudno mi nazwać swoje uczucia. (odwrócone pytanie)</b>	11
17.	<b>Potrafię narysować swoje uczucia na rysunku.</b>	12
18.	Kiedy ktoś pyta mnie, jak się czuję, odpowiadam szczerze.	9
19.	Czasami trudno mi zrozumieć, dlaczego jestem zły/zła. (odwrócone pytanie)	10
20.	Kiedy jestem podekscytowany/podekscytowana, potrafię podzielić się tym uczuciem z innymi.	7
21.	<b>Potrafię powiedzieć, jakie emocje odczuwam, kiedy czekam na coś ważnego.</b>	13

22.	Kiedy ktoś pyta mnie, dlaczego jestem smutny/smutna, trudno mi to wytłumaczyć. (odwrócone pytanie).	7
-----	---	---

**\*pogrubioną czcionką zaznaczono pozycje włączone do TKE-D w pomiarze jego rzetelności i trafności**

*Tabela 5. Pytania testowe: Rozpoznawanie emocji innych ludzi i empatyczne reagowanie*

Lp.	Pytania testowe  Obszar: Rozpoznawanie emocji innych ludzi i empatyczne reagowanie	Suma ocen sędziów kompetentnych (N=3)
1.	Kiedy widzę, że kolega/koleżanka płacze, staram się mu/jej pomóc.	10
2.	<b>Kiedy ktoś w klasie boi się, zauważam to.</b>	14
3.	<b>Trudno mi zrozumieć, co czują inni. (odwrócone pytanie)</b>	13
4.	<b>Kiedy widzę, że ktoś się złości, wiem, że lepiej z nim porozmawiać później.</b>	11
5.	Kiedy widzę, że ktoś jest zdenerwowany, staram się go pocieszyć.	9
6.	Kiedy ktoś się śmieje zaczynam się śmiać razem z nim/nią.	9
7.	<b>Kiedy widzę, że ktoś potrzebuje wsparcia, staram się mu pomóc.</b>	14
8.	Potrafię rozpoznać, kiedy ktoś w moim otoczeniu jest zły.	10
9.	Kiedy ktoś się cieszy, czuję, że mogę się z nim/nią cieszyć.	9
10.	<b>Trudno mi zauważyć, że ktoś jest smutny. (odwrócone pytanie)</b>	13
11.	<b>Kiedy widzę, że ktoś jest zdenerwowany, próbuję zrozumieć, co czuje.</b>	12
12.	Kiedy widzę, że ktoś się cieszy, potrafię odgadnąć, dlaczego tak się czuje.	9
13.	<b>Nie zauważam, że ktoś w moim otoczeniu potrzebuje pomocy. (odwrócone pytanie)</b>	12
14.	<b>Kiedy widzę, że ktoś się smuci, potrafię zapytać, czy mogę mu pomóc.</b>	12
15.	<b>Kiedy widzę, że ktoś jest zdenerwowany, staram się być spokojny/spokojna.</b>	13
16.	Kiedy inni się śmieją, często nie rozumiem, dlaczego są radośni. (odwrócone pytanie)	9
17.	Potrafię zauważyć, kiedy ktoś w moim otoczeniu jest podekscytowany.	10
18.	Kiedy ktoś mówi mi, że jest smutny/smutna, staram się go pocieszyć.	13

19.	Czasami trudno mi zrozumieć, dlaczego inni ludzie są źli. (odwrócone pytanie)	10
20.	<b>Kiedy ktoś w klasie jest z siebie dumny, potrafię to zauważyć.</b>	13
21.	<b>Potrafię powiedzieć, jak ktoś się czuje, patrząc na jego twarz.</b>	11

\*pogrubioną czcionką zaznaczono pozycje włączone do TKE-D w pomiarze jego rzetelności i trafności

Tabela 6. Pytania testowe: Kontrolowanie emocji

Lp.	Pytania testowe Obszar: Kontrolowanie emocji	Suma ocen sędziów kompetentnych (N=3)
1.	Kiedy się zezłoszczę, potrafię się uspokoić po chwili.	9
2.	Jeśli ktoś zabierze moją zabawkę, najpierw próbuję powiedzieć mu, co czuję.	11
3.	Czasami jestem bardzo zły/zła i nie mogę przestać się złościć. (odwrócone pytanie)	5
4.	<b>Potrafię uspokoić się, kiedy czuję smutek.</b>	13
5.	Kiedy coś mnie bardzo denerwuje, staram się wziąć głęboki oddech.	12
6.	<b>Jeśli ktoś nie chce bawić się ze mną, staram się znaleźć inne zajęcie.</b>	13
7.	Kiedy coś mnie złości, potrafię się uspokoić, zanim coś powiem.	12
8.	<b>Kiedy jestem zdenerwowany/zdenerwowana, potrafię znaleźć coś, co mnie wycisza.</b>	13
9.	<b>Kiedy ktoś mi dokucza, staram się opanować swoje emocje.</b>	13
10.	<b>Trudno mi przestać się złościć, nawet gdy chcę się uspokoić. (odwrócone pytanie)</b>	14
11.	Kiedy jestem smutny/smutna, potrafię porozmawiać o tym z bliską osobą.	12
12.	<b>Kiedy jestem zdenerwowany/zdenerwowana, staram się odliczać w myślach do dziesięciu, aby się uspokoić.</b>	14
13.	Kiedy ktoś zabiera mi coś ważnego, potrafię spokojnie powiedzieć, co o tym myślę.	12
14.	<b>Kiedy się zezłoszczę, staram się wziąć kilka głębokich oddechów.</b>	13

15.	Kiedy jestem smutny/smutna, staram się znaleźć coś, co poprawi mi humor.	11
16.	<b>Trudno mi uspokoić się, nawet jeśli próbuję. (odwrócone pytanie)</b>	13
17.	<b>Kiedy ktoś mnie rozłości, staram się powiedzieć, co czuję, zamiast krzyczeć.</b>	13
18.	Kiedy jestem zły/zła, staram się unikać konfliktów z innymi.	10
19.	<b>Kiedy czuję smutek, potrafię porozmawiać o tym z bliską osobą.</b>	13
20.	Kiedy się zdenerwuję, trudno mi przestać myśleć o tym, co mnie zezłościło. (odwrócone pytanie)	9
21.	Potrafię wybaczyć komuś, kto sprawił, że się zezłościłem/zezłościłam.	9

**\*pogrubioną czcionką zaznaczono pozycje włączone do TKE-D w pomiarze jego rzetelności i trafności**

### **Etap II – ocena propozycji pytań/zadań (do zilustrowania przez grafika)**

Poniżej zaprezentowane zostały oceny sędziów kompetentnych w zakresie zadań (do zilustrowania przez grafika).

*Tabela 7. Zadania do zilustrowania przez grafika. Obszar: Rozpoznawanie swoich emocji i mówienie o nich*

Lp.	Zadania do zilustrowania przez grafika Obszar: Rozpoznawanie swoich emocji i mówienie o nich	Suma ocen sędziów kompetentnych (N=3)
1.	Na ilustracji widzisz dziecko siedzące samotnie w kącie z opuszczoną głową. Jak często czujesz się tak, kiedy coś Cię smuci?	10
2.	Spójrz na obrazek przedstawiający dziecko śmiejące się z przyjacielem. Jak często wyrażasz radość w podobny sposób, gdy jesteś szczęśliwy/szczęśliwa?	11
3.	Na ilustracji widzisz dziecko pokazujące na swoje serce i uśmiechające się do nauczyciela. Jak często mówisz innym o tym, że czujesz się szczęśliwy/szczęśliwa?	11
4.	Na ilustracji widzisz dziecko trzymające ręce na głowie i wyglądające na zmartwione. Jak często mówisz komuś o swoich zmartwieniach, gdy czujesz się podobnie?	9
5.	<b>Spójrz na obrazek przedstawiający dziecko z szerokim uśmiechem, które pokazuje na coś, co mu się podoba. Czy Ty podobnie zachowujesz się w takiej sytuacji?</b>	12

6.	Na ilustracji widzisz dziecko, które ma łzy w oczach, ale próbuje rozmawiać z rodzicem. Jak często potrafisz mówić o swoich emocjach, nawet jeśli są one trudne?	10
----	--	----

**\*pogrubioną czcionką zaznaczono pozycję włączoną do TKE-D w pomiarze jego rzetelności i trafności**

*Tabela 8. Zadania do zilustrowania przez grafika. Obszar: Rozpoznawanie emocji innych ludzi i empatyczne reagowanie*

Lp.	Zadania do zilustrowania przez grafika <b>Obszar: Rozpoznawanie emocji innych ludzi i empatyczne reagowanie</b>	Suma ocen sędziów kompetentnych (N=3)
1.	Na obrazku widzisz dziecko wskazujące na smutną twarz narysowaną na kartce. Jak często zauważasz, że ktoś jest smutny, patrząc na jego mimikę?	10
2.	Spójrz na ilustrację przedstawiającą dziecko, które pokazuje palcem na inne dziecko płaczące na ławce. Jak często zastanawiasz się, co mógłbyś/mogłabyś zrobić, aby komuś pomóc?	10
3.	Na ilustracji widzisz grupę dzieci, z których jedno wygląda na zdenerwowane. Jak często starasz się uspokoić kogoś, kto wygląda na zdenerwowanego?	10
4.	<b>Na obrazku widzisz dziecko podające chusteczkę płaczącemu koledze. Czy zrobiłabyś/zrobiłbyś tak samo?</b>	11
5.	Spójrz na ilustrację przedstawiającą grupę dzieci: jedno dziecko skacze z radości, drugie wygląda na smutne. Jak często zauważasz, że ktoś w Twoim otoczeniu jest smutny?	10
6.	Na ilustracji widzisz dziecko pokazujące złość, a obok innego dziecka, które spokojnie odchodzi. Jak często starasz się unikać konfliktów, gdy widzisz, że ktoś jest zdenerwowany?	10

**\*pogrubioną czcionką zaznaczono pozycję włączoną do TKE-D w pomiarze jego rzetelności i trafności**

*Tabela 9. Zadania do zilustrowania przez grafika. Obszar: Kontrolowanie emocji*

Lp.	Zadania do zilustrowania przez grafika <b>Obszar: Kontrolowanie emocji</b>	Suma ocen sędziów kompetentnych (N=3)
-----	---	---------------------------------------

1.	Spójrz na obrazek przedstawiający dziecko odliczające na palcach po kłótni z kolegą. Jak często starasz się uspokoić w podobny sposób, gdy jesteś zdenerwowany/zdenerwowana?	10
2.	Na ilustracji widzisz dziecko, które wcześniej wyglądało na złe, a teraz rysuje spokojnie przy stole. Jak często potrafisz znaleźć zajęcie, które Cię uspokaja, gdy czujesz złość?	10
3.	Spójrz na obrazek pokazujący dziecko, które mówi do innego dziecka po tym, jak ktoś zabrał jego zabawkę. Jak często próbujesz spokojnie powiedzieć innym, co czujesz, gdy coś Cię zdenerwuje?	10
4.	Na obrazku widzisz dziecko, które odchodzi od grupy dzieci, gdy wygląda na zdenerwowane. Jak często starasz się odizolować, aby uspokoić swoje emocje?	10
5.	Spójrz na ilustrację przedstawiającą dziecko, które głęboko oddycha, gdy wcześniej wyglądało na zdenerwowane. Jak często używasz podobnych technik, aby się uspokoić?	10
6.	<b>Na obrazku widzisz dziecko rozmawiające z nauczycielem po kłótni z kolegą. Czy zrobiłabyś/zrobiłbyś tak samo?</b>	12

\*pogrubioną czcionką zaznaczono pozycję włączoną do TKE-D w pomiarze jego rzetelności i trafności

### Etap III – ocena skali

Poniżej zaprezentowane zostały oceny sędziów kompetentnych w zakresie oceny skali.

Tabela 10. Ocena skali

Lp.	Ocena skali	Suma ocen sędziów kompetentnych (N=3)
1.	Skala Likerta: Zawsze; Często; Czasami; Rzadko; Nigdy	9
2.	Skala Likerta obrazkowa z buźkami (emocjonalna): 😊 Zawsze; 😊 Często; 😊 Czasami; 😊 Rzadko; 😊 Nigdy	14
3.	Skala opisowa z prostymi słowami: Tak, zawsze; Tak, często; Czasem; Nie za często; Nigdy	11
4.	Skala trzystopniowa opisowa: Tak; Czasami; Nie	12
5.	Skala trzystopniowa z buźkami: 😊 Tak; 😊 Czasami; 😊 Nie	14



6.	Skala trzystopniowa z symbolami pogody: ☀ Tak (słońce – pełna zgoda); ☁ Czasami (słońce za chmurką – pół na pół); ☔ Nie (deszcz – brak takich doświadczeń)	14
7.	<b>Skala trzystopniowa z kciukami:</b> 👍 Tak; 👉 Czasami; 👎 Nie	<b>14</b>

**\*pogrubioną czcionką zaznaczono skalę włączone do TKE-D w pomiarze jego rzetelności i trafności**

#### **Poniżej zebrane itemy TKE-D:**

1. Kiedy czuję się smutna/y, to potrafię powiedzieć czemu tak jest.
2. Kiedy czuję się wesoły/wesoła, łatwo mi to powiedzieć innym.
3. Kiedy nie wiem, co czuję, jest mi trudno powiedzieć o tym innym.
4. Kiedy nie jestem pewien/pewna, co czuję, próbuję to nazwać.
5. Kiedy czuję radość, łatwo mi powiedzieć, co mnie ucieszyło.
6. Potrafię opowiedzieć o swoich uczuciach w rozmowie z nauczycielem.
7. Potrafię powiedzieć innym, kiedy jestem z siebie dumny/dumna.
8. Kiedy jestem zaskoczony/zaskoczona, trudno mi nazwać swoje uczucia.
9. Potrafię narysować swoje uczucia na rysunku.
10. Potrafię powiedzieć, jakie emocje odczuwam, kiedy czekam na coś ważnego.

#### **11. ILUSTRACJA**

Spójrz na obrazek przedstawiający dziecko z szerokim uśmiechem, które pokazuje na coś, co mu się podoba. Czy Ty podobnie zachowujesz się w takiej sytuacji?

12. Kiedy ktoś w klasie boi się, zauważam to.
13. Trudno mi zrozumieć, co czują inni.
14. Kiedy widzę, że ktoś potrzebuje wsparcia, staram się pomóc.
15. Trudno mi zauważyć, że ktoś jest smutny.
16. Nie zauważam, że ktoś w moim otoczeniu potrzebuje pomocy.
17. Kiedy widzę, że ktoś jest zdenerwowany, próbuję zrozumieć, co czuje.
18. Kiedy widzę, że ktoś się smuci, potrafię zapytać, czy mogę mu pomóc.
19. Kiedy ktoś w klasie jest z siebie dumny, potrafię to zauważyć.
20. Kiedy widzę, że ktoś jest zdenerwowany, staram się być spokojny/spokojna.
21. Potrafię powiedzieć, jak ktoś się czuje, patrząc na jego twarz
22. Kiedy widzę, że ktoś się złości, wiem, że lepiej z nim porozmawiać później.

#### **23. \* ILUSTRACJA**

Na obrazku widzisz dziecko podające chusteczkę płaczącemu koledze. Czy zrobiłabyś/zrobiłbyś tak samo?

24. Potrafię uspokoić się, kiedy czuje smutek.
25. Jeśli ktoś nie chce bawić się ze mną, staram się znaleźć inne zajęcie.
26. Kiedy jestem zdenerwowany/zdenerwowana, potrafię znaleźć coś, co mnie wycisza.
27. Kiedy ktoś mi dokucza, staram się opanować swoje emocje.
28. Trudno mi przestać się złościć, nawet gdy chcę się uspokoić.
29. Kiedy jestem zdenerwowany/zdenerwowana, staram się odliczać w myślach do dziesięciu, aby się uspokoić.
30. Kiedy się zezłościę, staram się wziąć kilka głębokich oddechów.

31. Trudno mi uspokoić się, nawet jeśli próbuję.

32. Kiedy ktoś mnie rozłości, staram się powiedzieć, co czuję, zamiast krzyczeć.

33. Kiedy czuję smutek, potrafię porozmawiać o tym z bliską osobą.

34. \*ILUSTRACJA

Na obrazku widzisz dziecko rozmawiające z nauczycielem po kłótni z kolegą. Czy zrobiłabyś/zrobiłbyś tak samo?

#### 5.2.4.2. Pomiar rzetelności i trafności

### Wyniki testowania papier-ołówek w grupie uczniów klas I-III (N=22)

Poniżej przedstawiamy wyniki analizy psychometrycznej Testu Kompetencji Emocjonalnych (TKE-D), obejmującej:

1. Analizę rzetelności testu za pomocą klasycznej statystyki (alfa Cronbacha) (ocena rzetelności)
2. Eksploracyjną analizę czynnikową z rotacją varimax (ocena trafności)
3. Rekonstrukcja TKE-D i ponowny pomiar właściwości psychometrycznych

#### 1. Ocena rzetelności TKE-D

Przeprowadzone analizy pozwoliły ocenić ogólną rzetelność pierwotnej wersji TKE-D oraz szczegółowo opisać wartości rzetelności dla każdego itemu.

Tabela 11. Rzetelność na pierwszym etapie pomiaru wartości psychometrycznych testu

Klasyczne statystyki rzetelności dla skal	
Oszacowanie	Cronbach's $\alpha$
Oszacowanie punktowe	0.846

**Wniosek: Cronbach's  $\alpha$  wynoszący 0,846** wskazuje na wysoką spójność wewnętrzną (rzetelność) narzędzia.

Tabela 12. Klasyczne statystyki rzetelności dla pojedynczych itemów

Klasyczne statystyki rzetelności dla pojedynczych itemów			
Pozycja testowa	Korelacja pozycji z wynikiem ogólnym	średnia	SD
pyt 1	0.497	2.455	0.671
pyt 2	0.244	2.636	0.581
pyt 3	0.086	1.773	0.685
pyt 4	0.281	2.364	0.848
pyt 5	0.351	2.727	0.456
pyt 6	0.597	2.455	0.739
pyt 7	0.541	2.455	0.596

Klasyczne statystyki rzetelności dla pojedynczych itemów			
Pozycja testowa	Korelacja pozycji z wynikiem ogólnym	średnia	SD
pyt 8	-0.096	2.091	0.750
pyt 9	0.142	2.409	0.734
pyt 10	0.589	2.682	0.477
pyt 11	0.148	2.091	0.811
pyt 12	0.562	2.682	0.568
pyt 13	0.065	2.273	0.703
pyt 14	0.420	2.636	0.727
pyt 15	0.167	2.318	0.780
pyt 16	-0.237	2.500	0.740
pyt 17	0.532	2.409	0.666
pyt 18	0.600	2.773	0.528
pyt 19	0.606	2.455	0.596
pyt 20	0.571	2.591	0.734
pyt 21	0.495	2.364	0.658
pyt 22	0.467	2.636	0.581
pyt 23	0.649	2.818	0.395
pyt 24	0.458	2.227	0.813
pyt 25	0.046	2.682	0.646
pyt 26	0.251	2.545	0.800
pyt 27	0.463	2.364	0.790
pyt 28	0.181	1.591	0.796
pyt 29	0.303	1.409	0.734
pyt 30	0.197	2.045	0.950
pyt 31	0.135	2.091	0.811
pyt 32	0.428	2.273	0.827
pyt 33	0.322	2.636	0.658
pyt 34	0.526	2.182	0.795

## 2. Ocena trafności TKE-D

Przedstawione poniżej analizy pozwoliły wyłonić grupy czynników, które zostaną uwzględnione na kolejnym etapie standaryzacji TKE-D.

*Tabela 13. Podstawowe statystyki dla eksploracyjnej analizy czynnikowej w obszarze: Rozpoznawanie swoich emocji i mówienie o nich*

	Wartość	df	p
Model	49.438	34	0.042
*p< 0,05			

Tabela 14. Eksploracyjna analiza czynnikowa dla itemów w obszarze: Rozpoznawanie swoich emocji i mówienie o nich

**Ładunki czynnikowe**

	Czynnik 1	Czynnik 2	Swoistość
pyt 1	0.747		0.433
pyt 10	0.674		0.542
pyt 6	0.579		0.664
pyt 7	0.555		0.684
pyt 4	0.535	-0.558	0.403
pyt 8		0.721	0.472
pyt 2		0.627	0.574
pyt 9		0.590	0.652
pyt 11		0.401	0.785
pyt 3			0.924
pyt 5			0.884

Uwaga. Zastosowano metodę rotacji varimax.

**Wniosek:** Do dalszych prac nad testem włączone zostaną pytania: 1; 10; 6; 7; 4.

Tabela 15. Podstawowe statystyki dla eksploracyjnej analizy czynnikowej w obszarze: Rozpoznawanie emocji innych ludzi i empatyczne reagowanie

	Wartość	df	p
Model	84.953	54	0.005
*p< 0,05			

Tabela 16. Eksploracyjna analiza czynnikowa dla itemów w obszarze: Rozpoznawanie emocji innych ludzi i empatyczne reagowanie

**Ładunki czynnikowe**

	Czynnik 1	Swoistość
pyt 19	0.723	0.477
pyt 20	0.692	0.522
pyt 17	0.686	0.530
pyt 23	0.647	0.581
pyt 18	0.633	0.599
pyt 22	0.599	0.641
pyt 12	0.589	0.653
pyt 21	0.535	0.714
pyt 14	0.431	0.814
pyt 13		1.000
pyt 15		0.953
pyt 16		0.985

#### Ładunki czynnikowe

Czynnik 1	Swoistość
-----------	-----------

*Uwaga.* Zastosowano metodę rotacji varimax.

**Wniosek:** Do dalszych prac nad testem włączone zostaną pytania: 19; 20; 17; 23; 18.

Tabela 17. Podstawowe statystyki dla eksploracyjnej analizy czynnikowej w obszarze: Kontrolowanie emocji

	Wartość	df	p
Model	53.173	44	0.162

Tabela 18. Eksploracyjna analiza czynnikowa dla itemów w obszarze: Kontrolowanie emocji

#### Ładunki czynnikowe

	Czynnik 1	Swoistość
pyt 32	0.799	0.362
pyt 26	0.610	0.628
pyt 25	0.487	0.763
pyt 29	0.442	0.805
pyt 27	0.425	0.819
pyt 24		0.937
pyt 28		0.945
pyt 30		0.991
pyt 31		0.995
pyt 33		0.898
pyt 34		0.904

*Uwaga.* Zastosowano metodę rotacji varimax.

**Wniosek:** Do dalszych prac nad testem włączone zostaną pytania: 32; 26; 25; 29; 27.

Eksploracyjna analiza czynnikowa (EFA) z rotacją varimax ujawniła wieloczynnikową strukturę testu:

- **Czynnik 1** skupia pytania związane z rozpoznawaniem emocji (np. pyt. 1: ładunek 0,747; pyt. 10: ładunek 0,674).
- **Czynnik 2** odnosi się do empatycznego reagowania (np. pyt. 8: ładunek 0,721; pyt. 9: ładunek 0,590).
- **Czynnik 3** dotyczy kontroli emocji, zawierając pytania o umiejętności regulacyjne (np. pyt. 32: ładunek 0,799; pyt. 26: ładunek 0,610).

Modele czynnikowe wyraźnie wspierają podział testu zgodny z teoretycznymi obszarami kompetencji emocjonalnych.

### 3. Rekonstrukcja TKE-D i końcowa ocena psychometryczna

Tabela 19. Rzetelność po rekonstrukcji TKE-D

#### Klasyczne statystyki rzetelności dla skal

Oszacowanie	Cronbach's $\alpha$
Oszacowanie punktowe	0.815

**Wnioski:** Nieznaczny spadek rzetelności po rekonstrukcji testu ( $\alpha = 0,815$ ) pozostaje w granicach akceptowalności, wskazując na solidność narzędzia.

Rzetelność potwierdza, że test efektywnie mierzy przyjęte obszary kompetencji emocjonalnych.

Tabela 20. CFA dla zrekonstruowanej struktury TKE-D

#### Test chi kwadrat

Model	$\chi^2$	df	p
Model bazowy	275.850	105	
Model czynnikowy	188.791	87	< .001

*Uwaga.* Estymator to ML.

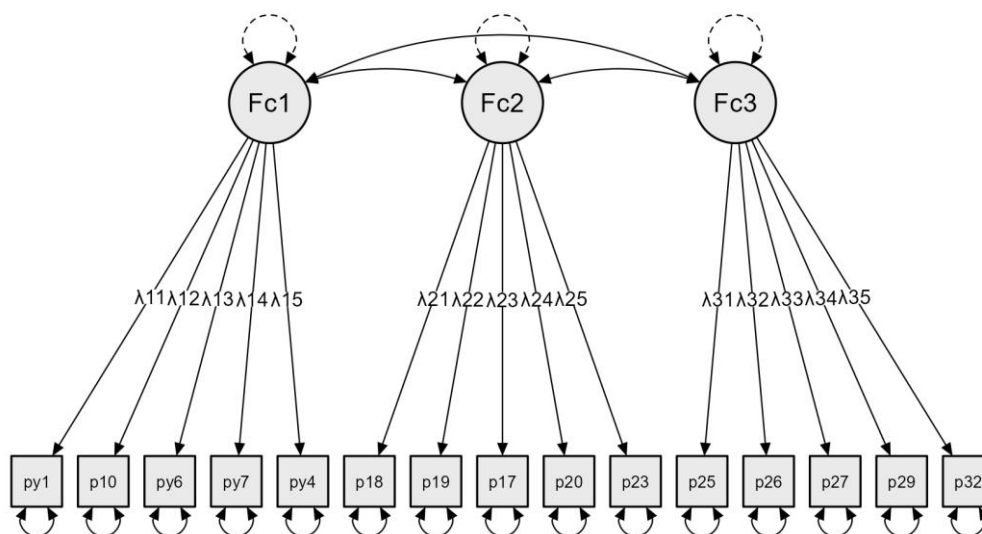
#### Ładunki czynnikowe

Czynnik	Wskaźnik	Oszacowanie	Błąd stand.	wartość z	p	95% Przedział ufności		
						Dolny	Górny	
Factor 1	pyt 1		0.322	0.147	2.184	0.029	0.033	0.611
	pyt 10	0.377	0.089	4.218	< .001	0.202	0.552	
	pyt 6	0.334	0.160	2.082	0.037	0.020	0.648	
	pyt 7	0.417	0.117	3.569	< .001	0.188	0.646	
	pyt 4	0.324	0.185	1.754	0.079	-0.038	0.686	
Factor 2	pyt 18	0.202	0.116	1.749	0.080	-0.024	0.429	
	pyt 19	0.474	0.110	4.300	< .001	0.258	0.690	
	pyt 17	0.383	0.136	2.814	0.005	0.116	0.649	
	pyt 20	0.590	0.134	4.415	< .001	0.328	0.851	
	pyt 23	0.231	0.082	2.824	0.005	0.071	0.391	
Factor 3	pyt 25	0.303	0.147	2.064	0.039	0.015	0.590	
	pyt 26	0.355	0.192	1.849	0.065	-0.021	0.732	
	pyt 27	0.341	0.183	1.862	0.063	-0.018	0.700	
	pyt 29	0.323	0.170	1.897	0.058	-0.011	0.658	
	pyt 32	0.666	0.188	3.539	< .001	0.297	1.035	

Wnioski:

- Ładunki czynnikowe są statystycznie istotne dla większości pozycji, co potwierdza ich związek z przypisanymi obszarami teoretycznymi.
- Przedziały ufności dla kluczowych pytań (np. pyt. 19, pyt. 20) wykazują wysoką wiarygodność pomiaru w ramach danego czynnika.

Tabela 21. Zrekonstruowana struktura Testu Kompetencji Emocjonalnych (TKE-D) do dalszych prac na etapie II



Itemy TKE-D po rekonstrukcji (opis jakościowy):

Poniżej pogrubione itemy TKE-D, do prac na II etapie:

- 1. Kiedy czuję się smutna/y, to potrafię powiedzieć czemu tak jest.**
- Kiedy czuję się wesoły/wesoła, łatwo mi to powiedzieć innym.
- Kiedy nie wiem, co czuję, jest mi trudno powiedzieć o tym innym.
- 4. Kiedy nie jestem pewien/pewna, co czuję, próbuję to nazwać.**
- Kiedy czuję radość, łatwo mi powiedzieć, co mnie ucieszyło.
- 6. Potrafię opowiedzieć o swoich uczuciach w rozmowie z nauczycielem.**
- 7. Potrafię powiedzieć innym, kiedy jestem z siebie dumny/dumna.**
- Kiedy jestem zaskoczony/zaskoczona, trudno mi nazwać swoje uczucia.
- Potrafię narysować swoje uczucia na rysunku.
- 10. Potrafię powiedzieć, jakie emocje odczuwam, kiedy czekam na coś ważnego.**

11. ILUSTRACJA

Spójrz na obrazek przedstawiający dziecko z szerokim uśmiechem, które pokazuje na coś, co mu się podoba. Czy Ty podobnie zachowujesz się w takiej sytuacji?

12. Kiedy ktoś w klasie boi się, zauważam to.
13. Trudno mi zrozumieć, co czują inni.
14. Kiedy widzę, że ktoś potrzebuje wsparcia, staram się pomóc.
15. Trudno mi zauważyć, że ktoś jest smutny.
16. Nie zauważam, że ktoś w moim otoczeniu potrzebuje pomocy.

17. Kiedy widzę, że ktoś jest zdenerwowany, próbuję zrozumieć, co czuje.
18. Kiedy widzę, że ktoś się smuci, potrafię zapytać, czy mogę mu pomóc.
19. Kiedy ktoś w klasie jest z siebie dumny, potrafię to zauważyć.
20. Kiedy widzę, że ktoś jest zdenerwowany, staram się być spokojny/spokojna.
21. Potrafię powiedzieć, jak ktoś się czuje, patrząc na jego twarz
22. Kiedy widzę, że ktoś się złości, wiem, że lepiej z nim porozmawiać później.
23. \* ILUSTRACJA

**Na obrazku widzisz dziecko podające chusteczkę płaczącemu koledze. Czy zrobiłabyś/zrobiłbyś tak samo?**

24. Potrafię uspokoić się, kiedy czuje smutek.
  25. Jeśli ktoś nie chce bawić się ze mną, staram się znaleźć inne zajęcie.
  26. Kiedy jestem zdenerwowany/zdenerwowana, potrafię znaleźć coś, co mnie wycisza.
  27. Kiedy ktoś mi dokucza, staram się opanować swoje emocje.
  28. Trudno mi przestać się złościć, nawet gdy chcę się uspokoić.
  29. Kiedy jestem zdenerwowany/zdenerwowana, staram się odliczać w myślach do dziesięciu, aby się uspokoić.
  30. Kiedy się zezłoszczę, staram się wziąć kilka głębokich oddechów.
  31. Trudno mi uspokoić się, nawet jeśli próbuję.
  32. Kiedy ktoś mnie rozzłości, staram się powiedzieć, co czuję, zamiast krzyczeć.
  33. Kiedy czuję smutek, potrafię rozmawiać o tym z bliską osobą.
  34. \*ILUSTRACJA
- Na obrazku widzisz dziecko rozmawiające z nauczycielem po kłótni z kolegą. Czy zrobiłabyś/zrobiłbyś tak samo?

Powyższe analizy pozwalają stwierdzić, że osiągnięto wskaźnik 4:

**Wskaźnik:**

$\alpha > 0,7$ ; struktura czynnikowa zgodna z przyjętą w teorii testu min. w 70%; zgodność sędziów kompetentnych min. 66% dla każdej włączonej do testu pozycji.

**Grupa docelowa:** 3 sędziów kompetentnych; 22 uczniów klas I-III

**Narzędzia:** Ankieta oceniająca pozycje testowe i skale TKE-D dla sędziów kompetentnych, Test Kompetencji Emocjonalnych (TKE-D)

**Metoda:** ocena sędziów kompetentnych, metody testowania

**Kryterium sukcesu:** alfa Crombacha przyjmie wartość powyżej 0,7; struktura czynnikowa zgodna dla min. 24 pozycji testowych przyjętych w pierwotnej wersji; min. 9 punktów w ocenie pozycji testowych przyjętych do pierwotnej wersji TKE



## Kluczowe wyniki testów z odbiorcami

### Rodzice:

- W ankietach rodzice pozytywnie ocenili zeszyt ćwiczeń rozwojowych. 80% (4 z 5) wskazało, że spełnił ich oczekiwania w zakresie wsparcia emocjonalnego dzieci;
- 80% rodziców wyraziło gotowość korzystania z podobnych materiałów w przyszłości i polecenia testowanego zeszytu ćwiczeń innym;
- rodzice zauważyli zaangażowanie dzieci w ćwiczenia, podkreślając ich przydatność w budowaniu więzi rodzinnych;
- główne uwagi rodziców dotyczyły poprawy czytelności graficznej oraz wprowadzenia dodatkowych opowiadań lub ćwiczeń do wykonywania „na gorąco”.

### Uczniowie:

- Uczniowie uczestniczący w lekcjach wykazali wysoki poziom motywacji i zainteresowania. Żadne z dzieci nie wykazywało oznak znudzenia czy wycofania podczas pracy z lapbookiem.
- Lapbooki i ich personalizacja (np. wybór kolorów, nazwa stworka) były przez dzieci pozytywnie oceniane, podobnie jak praca z paletą emocji i plecakiem na emocje.
- Uczniowie wskazali, że lekcje prowadzone w ramach innowacji pozwoliły im lepiej zrozumieć i wyrażać emocje. Chętnie uczestniczyli w rozmowach i aktywnościach grupowych.
- Wszyscy uczniowie (N=20) pozytywnie ocenili model innowacji i wyrazili gotowość do udziału w kolejnych zajęciach o tematyce emocji.

## Kluczowe wyniki testów z użytkownikami

- Badani nauczyciele ocenili model innowacji bardzo dobrze. 100% zadeklarowało chęć wykorzystania materiałów w swojej pracy oraz gotowość polecenia ich innym;
- szczególnie doceniono praktyczność lapbooka oraz scenariuszy, ich przejrzystość i dostosowanie do potrzeb uczniów;
- nauczyciele zasugerowano bardziej elastyczne formułowanie celów lekcji;
- wszystkie nauczycielki oceniły estetykę i sposób wykonania materiałów na najwyższym poziomie.

## 6. Wnioski

Na podstawie przeprowadzonych wywiadów wyłaniają się następującego wnioski:

- **Efektywność innowacji:** Model „Masz te eMOCje!” skutecznie rozwija kompetencje emocjonalne dzieci w wieku 6–9 lat, przyczyniając się do ich lepszego rozumienia emocji, wyrażania uczuć oraz budowania empatii. Materiały wzmacniają współpracę między różnymi podmiotami edukacji: uczniami, nauczycielami i rodzicami. Integracja działań tych grup sprzyja spójności w procesie kształtowania kompetencji emocjonalnych. Wysoka estetyka materiałów i ich przejrzystość są istotnymi czynnikami motywującymi dzieci i wspierającymi zaangażowanie dorosłych.

- **Zaangażowanie odbiorców/użytkowników:** Uczniowie entuzjastycznie podchodzili do zajęć, szczególnie doceniając elementy kreatywne, takie jak personalizacja lapbooków i praca z paletą emocji. Aktywności grupowe i możliwość indywidualizacji materiałów pozwalały im swobodnie wyrażać siebie. Rodzice zauważyli, że ćwiczenia z zeszytów rozwojowych sprzyjały nie tylko rozwojowi dzieci, ale również poprawiały jakość relacji rodzinnych. Zeszyty ułatwiały inicjowanie tematów trudnych związanych z emocjami. Nauczyciele chwalili uniwersalność materiałów, które są dostosowane zarówno do indywidualnej, jak i grupowej pracy z uczniami.
- **Zidentyfikowane potrzeby:** Wskazano na konieczność opracowania materiałów dla starszych dzieci (klasy IV–VIII), co podkreśla rosnące zapotrzebowanie na narzędzia wspierające rozwój emocjonalny w późniejszych etapach edukacji. Zarówno rodzice, jak i nauczyciele wskazali na potrzebę wprowadzenia elementów wizualnych lub narracyjnych (np. krótkich historii), które mogłyby ułatwić rozmowę o emocjach i stanowić punkt wyjścia do zadań praktycznych.
- **Uniwersalność i adaptacja:** Innowacja sprawdziła się w różnorodnych środowiskach: w grupach dzieci neurotypowych oraz tych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (np. w spektrum autyzmu), co świadczy o jej elastyczności i szerokim zastosowaniu. Materiały, dzięki możliwości modyfikacji i personalizacji, mogą być dostosowywane do indywidualnych potrzeb odbiorców, co zwiększa ich atrakcyjność i funkcjonalność.
- **Znaczenie kompetencji emocjonalnych w edukacji:** Wspieranie rozwoju emocjonalnego dzieci w młodszy wiek szkolny jest nie tylko wartością dodaną, ale także podstawą dla efektywnej nauki i zdrowych relacji społecznych. Model innowacji „Masz te eMOCje!” wpisuje się w aktualne potrzeby edukacyjne związane z emocjonalnym wsparciem dzieci. Nauczyciele i rodzice podkreślali, że materiały pozwalają uczniom lepiej radzić sobie z trudnymi emocjami i stresem, co jest kluczowe w dynamicznie zmieniającym się środowisku szkolnym i społecznym.
- **Obszary do optymalizacji:** Poprawa graficznej czytelności materiałów, w tym usunięcie elementów (np. kratki), które mogą obniżać ich przejrzystość.
- **Potencjał długofalowy:** Model innowacji ma potencjał do wprowadzenia go na większą skalę, np. jako część programów edukacyjnych w szkołach podstawowych lub rekomendowanych programów profilaktycznych. Może stanowić bazę do dalszych badań i rozwoju narzędzi edukacyjnych, które będą wspierać dzieci, rodziny i nauczycieli w radzeniu sobie z wyzwaniami w obszarze kompetencji emocjonalnych w różnych kontekstach edukacyjnych i społecznych.

## 7. Wprowadzone zmiany

Na podstawie wywiadów z użytkownikami oraz opracowanych wniosków planujemy w II etapie prototypowania innowacji wprowadzenie następujących zmian w zakresie:

- Poprawy czytelności materiałów: Usunięcie kratek z zeszytu ćwiczeń.
- dodania treści: poszerzenie treści zeszytu ćwiczeń rozwojowych, o wskazówki dla rodziców w „emocjonalnie gorącej(trudnej) sytuacji”, coś w stylu emocjonalnego koła ratunkowego dla rodzica;
- przeformułowanie celów lekcji (w scenariuszach) tak, aby były lepiej powiązane z rozwijaniem kompetencji uczniów;
- zrekonstruowanie Testu Kompetencji Emocjonalnych (TKE-D) zgodnie z danymi uzyskanymi w analizach.

## Spis tabel

Tabela 1. Dane demograficzne osób testujących model innowacji Masz tę eMOCje - testowanie właściwe .....	5
Tabela 2. Stworek - koncepcje graficzne i wyniki wyboru .....	8
Tabela 3. Scenariusze - koncepcje graficzne i wyniki wyboru .....	9
Tabela 4. Pytania testowe: Rozpoznawanie swoich emocji i mówienie o nich .....	26
Tabela 5. Pytania testowe: Rozpoznawanie emocji innych ludzi i empatyczne reagowanie .....	28
Tabela 6. Pytania testowe: Kontrolowanie emocji .....	29
Tabela 7. Zadania do zilustrowania przez grafika. Obszar: Rozpoznawanie swoich emocji i mówienie o nich .....	30
Tabela 8. Zadania do zilustrowania przez grafika. Obszar: Rozpoznawanie emocji innych ludzi i empatyczne reagowanie .....	31
Tabela 9. Zadania do zilustrowania przez grafika. Obszar: Kontrolowanie emocji .....	31
Tabela 10. Ocena skali .....	32
Tabela 11. Rzetelność na pierwszym etapie pomiaru wartości psychometrycznych testu .....	34
Tabela 12. Klasyczne statystyki rzetelności dla pojedynczych itemów .....	34
Tabela 13. Podstawowe statystyki dla eksploracyjnej analizy czynnikowej w obszarze: Rozpoznawanie swoich emocji i mówienie o nich .....	35
Tabela 14. Eksploracyjna analiza czynnikowa dla itemów w obszarze: Rozpoznawanie swoich emocji i mówienie o nich .....	36
Tabela 15. Podstawowe statystyki dla eksploracyjnej analizy czynnikowej w obszarze: Rozpoznawanie emocji innych ludzi i empatyczne reagowanie .....	36
Tabela 16. Eksploracyjna analiza czynnikowa dla itemów w obszarze: Rozpoznawanie emocji innych ludzi i empatyczne reagowanie .....	36
Tabela 17. Podstawowe statystyki dla eksploracyjnej analizy czynnikowej w obszarze: Kontrolowanie emocji .....	37
Tabela 18. Eksploracyjna analiza czynnikowa dla itemów w obszarze: Kontrolowanie emocji .....	37
Tabela 19. Rzetelność po rekonstrukcji TKE-D .....	38
Tabela 20. CFA dla zrekonstruowanej struktury TKE-D .....	38
Tabela 21. Zrekonstruowana struktura Testu Kompetencji Emocjonalnych (TKE-D) do dalszych prac na etapie II .....	39

## Spis wykresów

Wykres 1. Ocena estetyki i wykonania lapbooka przez nauczycieli .....	11
Wykres 2. Ocena treści scenariuszy pod kątem ich precyzji i zrozumienia w grupie nauczycieli .....	11
Wykres 3. Ocena przez nauczycieli przewidywanego czasu na realizację scenariuszy .....	12
Wykres 4. Ocena przez nauczycieli zawartości merytorycznej zeszytu ćwiczeń rozwojowych dla rodziców .....	13
Wykres 5. Ocena zaangażowania dzieci we wspólne działanie z rodzicem za pomocą zeszytu .....	14
Wykres 6. Ocena przydatności modelu Masz tę eMOCje w procesie rozwoju kompetencji emocjonalnych uczniów klas I-III .....	15
Wykres 7. Ocena opracowania graficznego zeszytu .....	19
Wykres 8. Ocena celów zeszytu oraz sposobu ich wyjaśnienia .....	20
Wykres 9. Ocena oczekiwań rodziców .....	20
Wykres 10. Zrozumiałość ćwiczeń przez rodzica i dziecko .....	21

Wykres 11. Ocena zaangażowania dziecka w wykonywane ćwiczenie.....	21
Wykres 12. Ocena wskazówek dot. wykonania ćwiczeń .....	22
Wykres 13. Ocena przydatności ćwiczenia do podejmowania rozmów na tematy emocjonalne .....	22
Wykres 14. Ocena materiałów dodatkowych, w tym dziennika refleksji.....	23
Wykres 15. Ocena zaproponowanego rozwiązania: Zeszytu ćwiczeń rozwojowych.....	23
Wykres 16. Ocena gotowości do polecenia rozwiązania przez rodziców .....	24
Wykres 17. Ocena gotowości do korzystania z podobnych materiałów w przyszłości w grupie rodziców .....	24

### **Spis zdjęć**

Zdjęcie 1. Kolaż z zajęć przeprowadzonych w grupie 20 uczniów klasy III .....	18
Zdjęcie 2. Zdjęcie 1 Kolaż z zajęć przeprowadzonych w grupie 20 uczniów klasy III .....	19